Leto XXV., št. 85

Poštnina plačana v gotovini
Postgebühr bar bezahlt

Ljubljana, nedelja 15. aprila 1945

Preis — Cena 2.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska c. 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., Milano.

Računi: za Ljubljansko pokr. pri poštnočekovnem zav. št. 17.749 za ostale kraje Italije: Servizio Conti. Corr. Post. 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Der Wehrmachtbericht im heutigen ‚Slovenec'

Naraščajoča silovitost borbe ob reki Ruhr, ob Renu in Bergischen Landu

Nadaljnje ameriško prodiranje v srednji Nemčiji — V Italiji še traja ogorčena obrambna bitka — Nadalje hrabri odpor posadke Dunaja — Nov sovjetski napad na Samland — Uspeh naših podmornic: potopljenih je bilo 6 ladij s 36.000 BRT

Führerjev glavni stan, 14. aprila. (DNB) Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na jugu vzhodnega bojišča je vrgel sovražnik nove sile v borbo na obeh straneh gornjega teka reke Rab, jugovzhodno od Mürzzuschlaga in vzhodno od St. Pöltena. V teku so ogorčeni planinski boji proti močnim sovjetskim skupinam sil. Ostanek posadke Dunaja se bori vztrajno in hrabro proti boljševiški nadmoči na zapadni obali Dunava. V Moravinem kotu severovzhodno od Dunaja so dovedli močni sovražnikovi napadi do vdorov, ki so bili zapahnjeni. Med Moravo in izvirnim področjem Nytre so naše čete odbile številne sovražnikove napade.

Na bojišču do Stettinskega Haffa, ob Gdanskem zalivu in v Kurlandu ni prišlo do nobenih posebnih operacij.

V Samlandu je sovražnik, ki so ga podpirale močne sile oklopnikov in letalstva po močnem neprestanem topniškem ognju pričel z napadom z nad 20 strelskimi divizijami. Kljub hrabremu odporu naših čet so si Sovjeti priborili več globokih vdorov, za katere pa še trajajo ogorčeni boji. Sovražnik je zgubil 39 oklopnikov.

Na severnem odseku zapadnega bojišča je prišlo pri vztrajno močnem pritisku do večjih operacij le ob reki Ijssel, med rekama Ems in Wesero in ob spodnjem teku reke Aller.

Sovražniku je po ogorčenih bojih uspelo s slabšimi silami prekoračiti Labo jugovzhodno od Magdeburga ter se ustaliti na vzhodni obali reke. Protinapadi proti Američanom, ki so prekoračili reko, so v teku.

Ogorčena borba ob reki Rur in ob Reni kakor tudi v Bergischen Landu še traja z naraščajočo silovitostjo. Grenadirji, padalski lovci in oklopniki so na zoženih bojnih področjih odbili številne napade premočnih sil ob obojestranskih visokih izgubah ter so obdržali strnjenost bojne črte. V večernih urah so še trajali ogorčeni boji za več vdornih vrzeli.

Severnoameričani so v srednji Nemčiji z napadi vdrli dalje proti severu n jugovzhodu. Ogledniški oddelki so tipali proti reki Saale pri Halleju in proti področju na obeh straneh Zeitza. Naše bojne skupine v Harzu so preprečile sovražniku, ki je napadal z zapada in juga vstop v pogorje.

Po težkih in izgub polnih bojih so Američani premagali jugozhodne obronke Thüringškega gozda ter so v boju za prehode preko reke Saal med Jeno in Saalfeldom, katerega posadka je odbila ponovljene napade. Južno od tod so šibkejši oddelki prodrli proti Frankenwaldu.

Do hudih bojev pa je prišlo ob Mainskem trikotu pri Bambergu, kjer je sovražnik po večkratnem napadu prekoračil reko ter vdrl v mesto z vzhoda. Američani, ki so napadli z zapada, so bili zaustavljeni pri Geroizhofenu na obronkih Steigerwalda.

Pojačal se je pritisk proti našemu bojišču med Neustadtom ob reki Aisch in Heilbronnom. Nadaljevani napadi lastnih oddelkov v zaledje in boke tamkaj napadajočega sovražnika so preprečili nadaljnje prodiranje. Čete nekega tukaj nameščenega armadnega zbora so uničili v času od 1. do 13. aprila 123 oklopnikov.

Tudi v severnem Schwarzwaldu in v renski nižini južno od Rastatta je sovražnik nadaljeval s svojimi napadi. V težkih planinskih in krajevnih bojih so bili njegovi vdori zaustavljeni po nekaj kilometrih napredovanja. Hrabra rastattska posadka je po junaškem boju podlegla sovražnikovi premoči.

Na južnem delu zapadnoalpskega bojišča so naše planinske čete razbile obnovljene napade gaulističnih alpskih lovcev, izvedene v jakosti polka.

Na vzhodnem odseku italijanskega bojišča se je nadaljevala obrambna bitka z isto silovitostjo. V poteku ogorčenih bojev niso mogli naši grenadirji preprečiti globljih vdorov zapadno in severnozapadno od od Luga in izkrcanja sovražnikovih sil v zapadnem delu jezera Comacchio. Brezuspešni so ostali sovražnikovi napadi južno in jugozapadno od Imole; sovražnik je dosegel le nekaj krajevnih vdorov.

Sovražnik je ob ligurski obali napadel zopet s posegom močnih sil ter je dosegel v sodelovanju s tolpami, ki so napadle od zadaj, globlji vdor.

Napadalna delavnost iz zraka se je omejila podnevi v glavnem na odmete bomb, ki so jih izvedli šibkejši severnoameriški bojni oddelki na severnonemškem področju. V stanovanjskih okrajih Neumünstera je nastala velika škoda. V noči so britanski strahovalni oddelki ponovno napadli nekatera severnonemška mesta. Po dosedanjih vesteh je bilo sestreljenih 16 angloameriških letal.

V nadaljevanju svojega odločnega boja proti sovražnikovi preskrbi so naše podmornice iz dobro zaščitenih, v Anglijo vozečih spremljav potopile 6 polno natovorjenih ladij s skupno 36.000 tonami.

Vojni položaj na vzhodu in zapadu

Izjalovil se je boljševiški prebijalni poskus na jugu vzhodnega bojišča — Nemški protisunki na vseh odsekih

Berlin, 14. aprila. Glavni dogodek na bojiščih je bil v četrtek boj v sredi zapadnega bojišča. Čeprav je hrabra braunschweigska posadka s svojim žilavim odporom vezala močne sovražnikove sile, je sovražnik nadaljeval s svojimi premiki proti vzhodu. Ojačil je svoje ogledniške sile, ki so prejšnjega dne sunile do Mogdeburga ter poizkušal prodreti v mesto z jugozapada in severozapada. Sunki pa so se izjalovili v ognju težkega nemškega orožja.

Na področju severno od Braunschweiga je sovražnik strnil neko nadaljnjo oklopniško skupino. Ta je sunila južno mimo Salzwedela v dveh kolonah ter prodirala urno proti Wittenbergu. Tam so se oklopniškemu klinu zoperstavile nemške sile ter ga zadržale.

Južno od Harza se je poostril položaj s tem, da je med Nordhausenom in Ilmenauom pričela z napadom proti vzhodu tudi tretja severnoameriška armada. Ta pritiska v več kolonah proti Thüringški Saali. Severna kolona je korakala okoli harškega masiva ter dosegla področje pri Eislebenu, v katerega težišču se je sovražnik med Merseburgom in Jeno prerinil do Saale, medtem ko so se južne kolone zaustavile ob severnih pobočjih Thüringškega gozda po skromnem napredovanju. Da se je končno glavnina sovražnikovih oddelkov, ki so jih vedno znova zadevali protisunki, zaustavila pred Saalo, je zasluga posadk, ki so se branile do skrajnosti, med njimi tudi weimarska posadka, in ki so prizadejale sovražniku hude krvave izgube.

Istočasno z novim napadom v Thüringenu pa so Severnoameričani ojačali svoj pritisk v Mainfrankenu, da bi zavarovali svoj južni bok. Ob južnem robu Thüringškega gozda napadajoč so dosegli Kronach in dalje zapadno so se prerinili do zgornjega teka reke Main, ki so ga prekoračili pri Hassfurtu v smeri proti jugu. Sovražnik skuša s svojimi sunki iz hassfurškega predmostja podpirati svoje napade v Steigerwaldu. Nemške čete so izvedle energične protisunke proti sovražnikovim silam, ki so prejšnjega dne vdrle južnovzhodno od Würzburga; sklenile so začasno nastalo vrzel v bojni črti pri Offenheimu ter odrezale naprej prodrle sovražnikove osti. Tudi pri Crailsheimu so nadaljevale z napadi proti odrezanemu severnoameriškemu klinu ter napredovale proti severu.

Med Steigerwaldom in zgornjerensko nižino so številni nemški protinapadi učvrstili položaj. Le vzhodno od Heilbronna so dosegli Američani neki globlji vdor, ki pa je bil takoj zapahnjen. Proti sovražnikovim silam, ki silijo proti severnemu Schwarzwaldu pri Baden-Badnu in Rastattu, so v teku nemški protinapadi.

Kakor ob južnem boku so ostali tudi na severu zapadnega bojišča sovražnikovi uspehi le skromni. Ob reki Ijssel so nemške čete z žilavimi protinapadi preprečile razširitev sovražnikovega predmostja pri Deventru. Severnovzhodno od Meppela so ob prekopu Oranje zapahnile sovražnikove ogledniške sile, ki so prodirale iz močvirnatega področja proti severu, vzhodno od reke Ems pa so vrgle ob kolenu reke Hase in vzhodno od Quackenbrücka nazaj dober del britanskih oddelkov. Na področju pri Bremenu se je sovražnik, ki so ga prejšnji dan težko prizadeli nemški protinapadi, v splošnem zadržal mirno.

Skoraj tretjina angloameriških oddelkov je vezana v rensko-westfalskem področju.

Kljub vsemu prizadevanju ne more sovražnik izvajati pritiska na vseh odsekih zapadnega bojišča. Četudi sune naprej z oklopniškimi klini, pa se mora boriti pehota, ki sledi oklopniškim klinom, z močno napadajočimi nemškimi četami. To je posledica odpora nemških čet v rensko,westfalskem industrijskem področju, ki vežejo skoraj tretjino vseh sovražnikovih oddelkov na zapadu. — Sovražnik je ojačil svoj pritisk, da bi čim prej osvobodil te sile za operacije na glavnem bojišču. Številni posamezni sunki s severa med Mühlheimom in Meschede so se strnili v enoten napad na široki bojni črti proti reki Ruhr. V hudih bojih, v katerih so nemške čete na področju Duisburg-Hühlheim-Kettwig uničile 42, pri Wittenu, Nehheimu in Arnsbergu pa številne nadaljnje oklopnike, so se izjalovili na številnih mestih podvzeti poizkusi prekoračenja reke Ruhr. Posebno huda borba je zadivjagla pri Wittenu, kjer si je sovražnik osnoval težišče, da bi od tukaj sunil nasproti silam, ki so iz vdornega področja pri Olpe prodrle do južnega roba Lüdenscheida. Toda tudi južni naskakovalni klin je le razmeroma malo napredoval, ker so nemški sunki v bok preprečili razširitev vdornega mesta. Urno pa so bili zaustavljeni sovražnikovi napadi, izvedeni z juga.

Poulični boji na Dunaju.

Na vzhodu je bilo težišče bojev na južnem odseku med Dravo in zgornjim tekom reke Vah. Severno od Mure, ob Dunajskem gozdu in vzhodno od St. Pöltena so se prednosti, dosežene v napadu in protisunku v bistvu zravnavale. Tudi ob Moravi, kjer je sovražnik po svojih dosedanjih brezuspešnih napadih v smeri proti vzhodu pričel pritiskati bolj proti severu, kakor tudi v pogorju na obeh straneh zgornjega teka reke Vah so Sovjeti kljub številnim sunkom le malo napredovali.

V sredini bojiščnega odseka, torej na Dunaju in v dolini Morave so dovedli boljševiški napadi do izpremeb polnih bojev. Na Dunaju je uspelo sovražniku, ki so ga podpirale močne sile borbenih letalcev, prodreti ob Wallensteinovi cesti do severnozapadnega kolodvora in iz jugovzhoda ob glavnem drevoredu do Prateisterna. Na velesejmskem področju in v Prateru pa so trajali ves dan ogorčeni boji. Vztrajnost branilcev, ki so do poldneva uničili preko 15 oklopnikov, je preprečila sovražnikov nameravani prodor do državnega mostu.

Boljševiki so nadaljevali s svojimi močnimi napadi tudi v kotu Donava-Morava. Uspelo jim je na nekaterih mestih pritisniti nemške črte nekoliko nazaj, s protinapadom nemških oklopnikov pa so si Nemci osvojili po hudih bojih Hohenruppersdorf nazaj ter odrezali sovražnikove sile, ki so prodrle v nadaljnjem prodiranju naprej.

Bojni letalci napadajo boljševiške napadalne priprave.

V Šleziji, ob Lausitzer Neisse in na bojišču ob Odri je ostalo, ne upoštevaje bojev pri Breslau, v splošnem mirno. Boljševiki se tukaj pripravljajo k novim uspehom. Nemški letalci so z dobrim uspehom napadali zbirališča čet in kolone. Sovražnik je večkrat brezuspešno napadal pri Breslau z zapada in juga. Močnejše sile in sicer 2 polka, napadajoča v svojstvu naskakovalnih čet, sta napadla severnozapadni del obrambnega pasu; uspešen nemški protinapad pa jih je razbil v krvi.

V zapadni in vzhodni Prusiji je začasno popustil boljševiški pritisk. Na mnogih mestih izvedeni sovražni napadi so obležali večinoma že v osredotočenem nemškem obrambnem ognju.

Žilav odpor borcev v Italiji.

Obrambna bitka v Italiji se je razširila do pogorja južnozapadno od Imole. Britanska mešanica narodov, ki napada že tri dni med Apenini in jezerom Comacchio, je naletela na ogorčen odpor. Nemški odpor na odseku ob Santernu pa se je pokazal kot dovolj močan. Celo močni letalski napadi niso mogli omajati nemškega borca in s tem priznanjem skuša sovražnik opravičiti svoje razmeroma skromne uspehe. Njegova izredno visoka uporaba gradiva mu je prinesla predmostja ob Santernu, toda nikakor mu ni uspelo nameravani prodor kljub temu, da je imel sovražnik izredno težke žrtve.

Naše naloge!

V torek 10. aprila 1945 je govoril v ljubljanskem radiu g. Jan Maks, referent DDPA. Iz njegovega veskozi stvarnega govora prinašamo v naslednjem nekaj glavnih misli:

Socialne in gospodarske razmere preteklosti, zlasti polpreteklega in sedanjega časa so bile in so še težke, često nezdrave in mnogokje hudo krivične. To je dejstvo, katerega noben stvaren opazovalec ne more osporavati. Posledice tega dejstva ne čutijo samo gospodarsko šibkejši t. j. delavci, ampak tudi gospodarsko močnejši, t. j. delodajalci. Gospodarski in socialni red, v katerem se nahajamo, je namreč kljub mnogim izboljšavam, ki so bile izvedene, še vedno zgrajen na osnovah kapitalističnega gospodarstva in razredne borbe.

Kapitalistični družabni red in z njim nujno povezano razredno borbo, ki vodi v medsebojno sovraštvo, so z vso pretkanostjo dolgo dobo uvajali največji sovražniki človeštva, nepomirljivi sovražniki vsega, kar se z eno besedo imenuje poštenost — židje. Kapitalistični družabni red je otrok žaloigre, ki se je odigrala pred dobrimi stopetdesetimi leti. Ta žaloigra se imenuje francoska revolucija. Takrat so prevarane in zapeljane množice kričale: »Svoboda, enakost, bratstvo!«, prav tako kakor pred nedavnim: »Smrt fašizmu — svobodo narodu!« A kakor se je takrat rodilo dejansko in živo nasprotje tega, kar so od židov zapeljane množice zahtevale, rodilo se je namreč nasprotje svobode, enakosti in bratstva, prav tako se je danes rodilo nasprotje svobode narodu.

Svetovno židovstvo v francoski revoluciji ni šlo na pariške barikade, niti se revolucije ni neposredno udeležilo. Nahujskalo je nižje sloje francoskega naroda, da so se oni borili za svojo lastno zasužnjenje. Pa ne samo to. V svojem satanskem sovraštvu do človeštva je šlo židovstvo še dalje in je v 19. in 20. stoletju nahujskalo tudi druge evropske in vsega sveta narode, prav za prav njihove nižje sloje, da se tudi oni bore za uresničenje milijonskrat zlaganega gesla: Svoboda, enakost, bratstvo!« V borbi za uresničenje te zlagane židovske krilatice je padlo v stopetdesetih letih na milijone človeških življenj, v tem imenu so se vršili umori, nasilstva, vstaje, revolucije in krvave vojne. Istočasno pa se je od strani istih židov vršilo najbolj podlo in najbolj nečloveško izkoriščanje in izmozgavanje tistih, ki so se v svoji naivnosti borili za zmago židovskih svetovno kapitalističnih ciljev.

Pri vsem tem pa se židovstvo ni omejilo le na zbiranje kapitala, temveč je na drugi strani proti gospodarsko šibkejšim kazalo svoj drugi, prav tako hinavski obraz, kakor je bil prvi. Dočim je kapitalizem, podjetnikom in delodajalcem pridigovalo neomejene pravice posameznika, je na drugi strani delavstvu lagalo, da posameznik nima nobenih pravic, temveč da ima vse pravice samo kolektiv, družba.

Najbolj čudno je to, da so narodi židovsko sleparsko igro tako počasi razumeli, kljub temu, da je bila kar se da enostavna! Vpliv židovstva na razvoj evropskega gospodarstva in družabnih sestavov lahko imenujemo začarani krog, iz katerega naj bi izhod po lastnih načrtih spet poznali samo židje! Če kje drži dejstvo, da se zgodovina ponavlja, tedaj gotovo drži v tem židovskem začaranem krogu. Kolikokrat so bili posamezni stanovi in narodi od židov prevarani, toda vedno so se ponovno pustili premamiti. Kolikokrat so bili narodi zaradi židovske sle po denarju pognani v najtežje trpljenje in krvave vojne, v katerih so malone izkrvaveli, toda kljub temu so mnogi narodi ostali še naivni in so se pustili od židov pahniti v nove vojne, v katerih so krvaveli za židovske koristi. Praktičen primer te židovske zločinske igre je potegnitev našega slovenskega naroda v to strašno vojno in revolucijo, katero doživljamo.

Naše naloge pa so, da se z vsemi močmi borimo proti zlu židovskega komunizma. Naše naloge so, narod ohraniti in mu pomagati iz vojne in revolucije, v katero je bil siloma potegnjen!

Borbo, katero slovenski narod z nepričakovano, toda njemu lastno močjo vrši zadnja leta proti komunizmu in njegovim pomagačem ločimo v dva dela:

1. Oborožena obramba, katero z velikim uspehom vodi naša narodna vojska, naše domobranstvo. Njena naloga je vzpostaviti v naši domovini varnost, zločinske začetnike državljanske vojne med Slovenci uničiti, doseči, da bo tisti, ki je prvi za meč prijel, tudi z mečem pokončan.

2. Ker pa ne bo zadosti, da židovsko komunistično fronto premagamo samo z orožjem, je potrebna več kakor samo oborožena obramba. Potrebna je druga protikomunistična fronta, druga krepko skovana protikomunistična slovenska skupnost, v katero mora biti vključen vsak, kdor se šteje za Slovenca in komur so koristi in bodočnost našega naroda resnično mar. Naloga te druge protikomunistične fronte je idejna preosnova, kateri bo morala slediti tudi dejanska preosnova obstoječega gospodarskega in socialnega reda, kateri temelji, kakor smo uvodoma videli, na zlaganih židovskih krilaticah.

Zelo važen del slovenske idejne preosnove kakor tudi novega slovenskega narodnega prebujenja, po katrem bo slovenski narod v bodoče zavrgel vsa židovska prišepetavanja, predstavlja delo za dosego socialnega miru med delodajalci in delavci. Za rešitev tega važnega vprašanja v našem bodočem življenju, nam je g. prezident na velikem protikomunističnem zborovanju v D. M. v Polju dne 7. avgusta 1944 dal točno navodilo: »V edino uspešni, krepko skovani protikomunistični slovenski skupnosti pripravljamo z vsemi poštenimi silami pav posebno pogoje za stalni mir med delodajalci in delojemalci«.

Zgodilo se je, kar smo še pred par leti smatrali za nemogoče. Delavci in delodajalci so se znašli za skupno mizo. Delavsko-delodajalska protikomunistična akcija v svojem »Odboru za dose[illegible]« danes združuje predstavnike prav vseh stanov in vseh strok in poklicev v našem narodu. Zastopstvo delavcev in delodajalcev je strogo paritetno.

Naše naloge v Delavsko-delodajalski protikomunistični akciji so velike in težke. Ena izmed najtežjih nalog je ravno borba proti židovsko kapitalističnemu, in židovskemu komunističnemu naziranju in s to borbo v zvezi delo za odpravo razrednega sovraštva. Delo na vsem tem pa je težko radi tega, ker zahteva preusmeritev našega mišljenja, ali če hočemo naravnost — zahteva našo prevzgojo. Zato pa moramo vztrajno delati in graditi. Zavreči moramo staro miselnost in na njej od židov zgrajeni družabni red.

Naše naloge so težke in široke, a pri delu za uresničenje teh nalog smo dolžni vsi vztrajati.

Uspešna, krepko skovana protikomuni-

Nadaljevanje na 2. strani

Angloameriške zamorske metode

Divjanje ameriških zamorskih vojakov v francoskem mestecu —

Berlin, 14. aprila. Sto ameriških zamorcev, ki so vdrli v mestece Iphofen v okrožju Franken, je pričelo takoj od prve ure zasedbe z divjimi ekcesi in odvratnimi izgredi. Kraj Iphofen je nemško vojstvo proglasilo za bolniško mesto ter ga iz tega vzroka prepustilo brez obrambe. Kljub temu pa so pridrveli v mesto ameriški oklopniki, na katerih so sedeli zamorci, ki so proglasili mesto za zavzeto. Ameriški zamorci so se spravili nad skladišče, ki je bilo v bližini bolnišnice in ki je vsebovalo živila za težko bolne in ranjene. Skladišče so popolnoma izropali. Pri tem so se zamorci opili do nezavesti; podili so se skozi mesto, streljali sem in tja. V mraku so se opiti vojaki podili od hiše do hiše, kjer so lovili nemške žene in dekleta. Več kot 170 žena in deklet, med temi tudi več šolark in bolniških sester, so onečastili. Nekega pastorja, ki je nastopil na pragu svojega stanovanja proti vsilivcem ter se hotel postaviti pred svojo rodbino, je neki zamorski narednik kratko malo ustrelil.

Zamorci so ponovili svoja sramotna dejanja še večkrat naslednjega dne, kar je znak, da ni poveljnik ničesar podvzel proti tem izgredom. Poročilo očividca iz Iphofena zaključuje z ugotovitvijo: »Prebivalstvo je polno strahu in bojazni spričo zamorskega počenjanja.«

Kupčevanje z nemškimi vojnimi ujetniki

Ženeva, 14. aprila. Kupčevanje med Londonom, Washingtonm in Moskvo o izročitvi nemških vojnih ujetnikov Sovjetom, o katerem so se v zadnjih dneh zvedele senzacionalne posameznosti, se nadaljuje. Kakor poroča londonski dopisnik časopisa »Neue Zürcher Zeitung«, še niso dokončno ugotovili števila ujetnikov, ki bi naj bili izročeni Sovjetski zvezi. Kremelj zahteva vedno višje številke. Za enkrat je že ugotovljeno, da nameravajo ujetnike deportirati v Sibirijo neposredno, to je brez vmesne postaje v Nemčiji.

Legar v Frankfurtu ob Maini

Anglo-Američani ščitijo le svoje vojake, domače prebivalstvo pa prepuščajo usodi — Židovski mestni poveljnik v Hannovru

Berlin, 13. aprila. Kakor poroča ameriška poročevalska agencija UP, je v Frankfurtu ob Mainu izbruhnila epidemija legarja. Epidemija se širi zelo naglo, ker prebivalstvo od zasedbe dalje ni prejelo nobenih živil. Tukaj je govor, kar pa ameriška poročila zamolčujejo, o legarju lakote. Zavezniške oblasti se trudijo, da omeje epidemijo le na doslej prizadeto nemško prebivalstvo. Pri tem postopajo z rigoroznimi sredstvi. Prizadete mestne okraje so brezobzrno evakuirali, prebivalce pa namestili v šotore ali barake v karanteno. V kolikor ni bilo na razpolago šotorov, so pustili prebivalce kar pod milim nebom. Izredne čete so nato polile izpraznjene hiše z bencinom ter jih zažgale do kleti, v katerih je prebivalstvo bivalo. Med zasedbenimi četami so izvedli takoj zaščitno cepljenje. Zdravila, ki so potrebna, posebno injekcije, so spričo zavezniških preskrbovalnih težav izredno dragocena in jih imajo le zelo male količine. Zasedbene oblasti so zaradi tega zaplenile ves sanitetni materijal, ki je bil v lekarnah, ter ga razdelile med čete. Vsi nemški zdravniki mesta so se tekom 24 ur morali javiti ter so jih odredili za službo pri severnoameriških četah.

Stockholm, 13. aprila. Zavezniški vojni dopisniki poročajo po neki vesti švedskega časopisa »Aftonbladeta«, da je v Hannovru prevzel oblast neki židovski stotnik severnoameriške armade po imenu Fried. On je izjavil zastopnikom časopisja, da ima izkustva z gangsterji in da bo že našel način postopanja z Nemci.

Hrvatski škofi proti divjanju titovcev

Zagreb, 14. apr. Pod predsedstvom hrvatskega metropolita nadškofa dr. Stepinca so se v Zagrebu sestali hrvatski škofje ter izdali pastirsko pismo hrvatskim katoličanom. V tem pastirskem pismu najostreje protestirajo proti zločinom, ki so jih povzročile Titove tolpe med katoliškimi duhovniki na Hrvaškem. V pastirskem pismu ugotavljajo ,da so tolpe pričele strahovati hrvatski narod in hrvatsko duhovščino, še preden so Hrvati prijeli za orožje. »Danes moramo pred Bogom in svetovno javnostjo najodločneje protestirati proti sistematičnemu zatiranju in mučenju nedolžnih hrvatskih katogliških duhovnikov in vernikov, od katerih večina živi naravnost svetniško življenje. Sovražniki katoliške cerkve so jih umorili po krivičnih obsodbah, ki so jih napravili na podlagi fiktivnih del. Njihova mučeniška smrt je obtožba proti onim, ki so si napravili umor za sredstvo za razširjanje svojih idej.«

Dalje pravi pastirsko pismo, da so katoliški škofje pripravljeni obravnavati vsak posamezni primer ne le pred cerkvenimi oblastmi, temveč tudi pred mednarodnimi komisijami ter ga dati natančno preiskati. Zgodovina uči, da hrvatski narod tekom svoje 1300letne zgodovine ni nikoli prestal z narodno odločitvijo potrjevati, da se ne odreka svoji pravici do prostosti in neodvisnosti.

Pred novim valom preganjanja na Finskem

Stockholm, 14. apr. Dobro informirani finski krogi javljajo iz Helsinkov zanimanje vzbujajoče vesti o zaključni igri, ki jo bodo imele nedavne volitve za finski narod. Sovjetska nadzorna komisija je dobila vpogled v volilne seznama, ki imajo pripombe, kako je kdo volil. Domnevajo, da bo sledil sedaj velik val zasledovanja in preganjanja. Govore o aretacijah, deportacijah in delovnih taboriščih ter uvedbi vojnih sodišč.

Nevtralci ne smejo v San Francisco

Lizbona, 14. apr. Correia Marquez, glavni urednik lista »Voz«, piše h konferenci v San Franciscu, da hočejo tamkaj organizirati diktaturo treh velesil nad ostalimi narodi, ki jih bodo v gotovih ozirih le trpeli. Vsekakor so tem narodom dovolili, da se udeleže konference in da lahko apelirajo na svetovno vest. To je pa le žalostna tolažba. Nevtralnim državam niti ne dovole vedeti, kaj se dogaja; te naj nimajo niti pravice do glasu in v San Franciscu jim ne dovole prisostvovati niti v svojstvu delegatov, niti opazovalcev. Correia Marquez zaključuje svoja izvajanja s pripombo, da bo svet izvedel mnoge in strašne stvari iz poročil številnih novinarjev, ki odhajajo sedaj v San Francisco.

Madrid, 14. apr. Vojaški kritik časopisa »Alcazar« piše, da zavezniki vedo prav dobro, da je nekaj gnilega med njimi, zaradi česar se trudijo, da bi odločili vojno čimpreje. Stalin je popolnoma proti dogovoru preskočil zaveznike na Dunaju. Nit, s katero krpata London in Washington zavezniško zastavo, bo nekega dne prekratka.

Skupen nastop arabskih držav

Ženeva, 14. aprila. Na novinarski konferenci na predvečer odpotovanja v San Francisco je dejal sirijski ministrski predsednik Pajes er Kuri, da tvori pet arabskih držav skupno fronto ter da bodo na konferenci nastopile kot ugleden faktor. Arabske države bodo imele med seboj posvetovanja o vseh zadevah krajevnega zanimanja.

Španija je prekinila odnošaje z Japonsko

Madrid, 13. aprila. Kakor je bilo v sredo zvečer uradno objavljeno, je španska vlada prekinila diplomatske odnošaje do japonske vlade. Kot utemeljitev tega koraka izjavljajo, da so bile potrjene informacije španskega izvora o težkih japonskih napadih na Manili. Ti »težki dogodki« so nezdružljivi z vzdrževanjem normalnega prijateljstva obeh dežel. Vkljub prekinitvi odnošajev pa bo Španija vztrajala pri zahtevi po povračilu škode.

Ženeva, 13. aprila. Na vprašanje novinarjev je odgovoril zunanji minister Stettinius: »Španski ukrep prekinitve odnošajev do Japonske ne bo imel nikakega vpliva na severnoameriške odnošaje do Francove vlade«.

Amsterdam, 14. aprila. Tokijska radijska postaja je objavila v petek popoldne, da nima doslej nobenih uradnih sporočil o prekinitvi diplomatskih odnošajev Španije do Japonske. Neki govornik japonskega zunanjega urada je izjavil: »Spričo neprijaznega zadržanja napram Japonski ni prišla ta španska odločitev nepričakovano, ker se je ta dežela že svoječasno branila, da bi sprejela zastopanje japonskih interesov v sovražnih deželah. Poleg tega pa je Španija pričela s hinavsko propagando proti Japonski, ki jo je opirala na popolnoma neutemeljene govorice o baje slabem ravnanju s Španci na Filipinih.« Kakor je govornik japonskega zunanjega urada sporočil nadalje, bodo s Španci, ki žive na Japonskem področju ravnali tako kakor z državljani onih dežel, ki so prekinili svoje odnošaje z Japonsko. Prepovedano jim je pošiljati domov kodificirana sporočila, drugače pa bodo lahko izvrševali svoje posle neovirano.

„Politična vera Nemcev je velik problem!"

Angloameriške skrbi spričo fanatične nemške volje do odpora

Madrid, 14. apr. Alladren, severnoameriški washingtonski dopisnik lista »Ya« ugotavlja, da je »vkoreninjena politična vera nemškega naroda zavezniškim zasedbenim oblastem mnogo večji problem, kakor so bile vojaške bitke, v katerih so doslej zmagovali«. Severnoameriško časopisje priobčuje poročila z nemškega bojišča, ki pravijo, da se v zaledju angloameriške črte bori več tisoč nemških vojakov. V zasedenih nemških mestih ni možno najti nobenega Nemca, ki bi prevzel upravno službo. V ostalem pa razpolaga nemško vodstvo še z več stotisoč vojaki regularnih čet, ki lahko pripravljajo zaveznikom v gotovih delih Nemčije zelo nevarne in krvne težkoče. Tudi če je kakšna nemška divizija izgubila zvezo, pa še ni zlomljen njen odpor. V teh primerih nadaljujejo manjše edinice divizije z odporom, popolnoma neodvisne druga od druge.

Stavke v Ameriki

Stockholm, 14. aprila. Kakor pravi neko Reuterjeva vest, je Roosevelt odredil zaplembo rudnikov spričo stavk, ki so bile že v teku ali pa ki so grozile.

Zatemnitveni čas

za teden, ki začne 16. aprila 1945 in teče do vštetega 24. aprila 1945 je **od 20.45 do 5.50.**

Politika ni šarlatanstvo!

Živimo v času čedalje večje specializacije na vseh področjih človeškega delovanja. Celo v poklicih se je treba vse bolj in bolj omejevati le na en del stroke, ker je postalo tehnično nemogoče, da bi mogli preštudirati celotno snov in si pridobiti prakso v vseh delih, ki jih stroka obsega.

Le na enem področju, ki je za usodo posameznika, celih skupin in narodov najbolj odločujoče, hoče biti vsak naš človek strokovnjak in specialist, ne da bi se vsaj toliko potrudil, da bi preštudiral najosnovnejšo teorijo in ideologijo in se iz prvega vira poučil o resnici — na področju politike. Vsak Slovenec, od podeželskega potepuha do mestnega intelektualca, izpoveduje vseznalsko svoje politične sodbe in razsodbe, če tudi ni v vsem svojem življenju pogledal v nobeno politično knjigo in ni preštudiral korenito in kritično niti enega samega političnega programa. Vsakdo je namreč prepričan, da je za sklepanje političnih sodb in razsodb dovolj, če imaš oči in ušesa pa jezik; kaj je v glavi, je pa postranska stvar. (In vendar ne poznam človeka, ki bi si — razen če je iz stroke, seveda! — lastil vse znanje na primer o tem, kako se obleka sešije ali usnje stroji ali časopis natisne, da je čitljiv, itd.)

To usodno zlo slovenskega človeka, o katerem je nekdo zapisal pred leti, da je vsak po svojem lastnem prepričanju sposoben za poslance, nihče pa ne za volivca, je dobilo v tej vojni še dosti širši razmah, kakor ga je imelo prej. In prav to zlo je v prvi vrsti zagrešilo našo sedanjo narodno tragedijo. Ono je tudi krivo, da so glasovi političnih zares razgledanih in poklicanih ostali — zlasti spočetka — glasovi vpijočih v puščavi. Njihova znanstveno podprta dokazovanja resnice so razglašali politični diletanti in šarlatani za »propagando« in jo v znatni meri razglašajo še sedaj, sveto pa verujejo kakor v resnico v še tako perfidne in cinične laži komunistične agitacije, ki zna na znanstven način izkoriščati ljudsko neumnost. In kar je najzanimivejšega: tej agitaciji verjamejo najbolj prav tisti, ki trdijo, da se ne ukvarjajo s politiko, in tako torej sami priznavajo, da o njej nimajo pojma.

Toda kakor vse v modernem življenju dvajsetega stoletja, je tudi politika znanost in še celo ena najtežjih znanosti, ki terja neizmerno veliko temeljitega študija in prav posebej specializacije. Samo študij komunizma na zares objektivni znanstveni podlagi zahteva celega človeka. Nikakor namreč ni dovolj, da kdo, ki hoče izrekati veljavne sodbe, prebere le nekaj časniških člankov ali brošur. Treba je temeljito proučiti kolikor mogoče vso objektivno, znanstveno utemeljeno literaturo, tako komunistično kakor protikomunistično. Treba je poznati zgodovino komunistične ideologije in prakse, treba je poznati komunistično metodo in taktiko in zlasti še komunistične končne cilje. Pa tudi še potem je treba stalno načrtno zasledovati ves razvoj komunističnega dela drugod in pri nas ter tako stalno izpopolnjevati gradbo svojega znanja. Takih strokovnjakov in še specialistov ima vsak narod le malo, in tudi Slovenci jih nimamo veliko, zato bi pa bilo tudi edino pravilno, da bi se dala politično nešolana in nespecializirana javnost poučiti od njih, zakaj dovolj zanimivo je že samo dejstvo, da ni niti en sam slovenski zares politično šolan nekomunist nikoli v vseh teh vojnih letih le za en sam trenutek nasedel komunizmu.

Kakor svojih bolezni, ki jih ne pozna, nihče sam ne zdravi, ampak gre po nasvet k zdravniku in ne na primer h kovaču, tako tudi v tako usodnih vprašanjih, kakor nam jih postavlja poskus komunistične revolucije pri nas, nihče ne bi smel odločati sam brez nasveta tistih, ki jim politika, in zlasti še študij komunizma, ni le šport, ampak resen in trd poklic. Ti poklicani so nam pa v teh letih izpregovorili že dovolj in nam govore vsak dan iznova, tako da bi mogel biti tudi najpovprečnejši Slovenec že dobro poučen o tem, kaj je v resnici komunizem in kakšni so njegovi proti celotnemu našemu narodu in proti najmanj 95 % slovenskih ljudi usmerjeni cilji. Prav tako dobro bi mogel tudi vedeti, da v tem boju proti komunizmu ne gre za liberalizem ne za klerikalizem in tudi ne za socializem, ampak za najbrezobzirnejši imperializem, ki stremi za nadvlado nad vsem svetom in mu je »osrečitev« delovnega ljudstva (z drugimi besedami, proletariziranje, t. j. obubožanje srednjega in malega človeka v korist maloštevilnih, zvečine židovskih izvoljencev) samo sredstvo za dosego tega cilja.

Ta imperializem pa ne sloni na diletantstvu, ki vodi našega brumnega meščana, ampak je zasnovan po strogo znanstvenih metodah, in vsak njegov vodilen službenik je moral skozi trdo šolo študija, preden se je povzpel na svoje sedanje voditeljsko mesto, ki mu je življenjski poklic, ne postransko opravilo. Tudi voditelji komunizma med Slovenci so poklicni revolucionarji in strokovnjaki, ki so morali absolvirati komunistično visoko šolo v Moskvi, preden so jih poslali na njihove sedanje položaje. Njihov način agitacije in njihova taktika v vsem političnem delu je sad desetletnega in desetletnega študija posebnih specialistov boljševizma, od katerih je vsakteri obdelal posebno področje do najmanjše podrobnosti. Zato ni v komunizmu nič le naključnega; vse je namerno, natanko preračunano na efekt in končni cilj. V vsem tem je imela eno najvažnejših vlog prav znanstvena proučitev neumnosti, lahkovernosti in nepoučenosti širokih ljudskih množic. Samo tako se je komunizmu posrečilo tudi tisto, kar se ni pred njim nikoli nobenemu drugemu političnemu gibanju: zagotoviti si podporo ali vsaj neodpornost tistih, proti katerim je usmerjen.

Proti temu zlu, zasnovanemu in organiziranemu na znanstveni podlagi, je zato mogoč uspešen boj samo na prav tako znanstveni podlagi. Diletantizma in šarlatanstva mora biti pri nas konec tudi v politiki, najtežji in najusodnejši znanosti dvajsetega stoletja!

Naše naloge!

Nadaljevanje s 1. strani

stična slovenska skupnost, v kateri bo s poštenimi silami ustvarjen stalni mir med delodajalci in delojemalci, je naš ideal. Odprava razrednih nasprotij, prevzgoja nas samih, skrb za pravilno vzgojo naše mladine, povezava posdinih stanov naroda, zbiranje poštenih delavcev in delodajalcev in zlasti neizprosna borba proti komunizmu pa so naše poedine določene naloge in naloge vseh Slovencev!

Zrno do zrna...

Vsi poznate stari slovenski pregovor, ki tako preprosto in nazorno izraža velike in za človeka, zlasti pa za človeško skupnost važno življenjsko in gospodarko načelo. Glasi se: zrno do zrna pogača — kamen do kamna palača. Ali ste se že kdaj resno pomudili pri resnici, ki jo te kratke besede vsebujejo?

V rednih razmerah so se nam te besede zdele pač lep izrek, čigar zadnji besedi se prijetno ujemata; sicer pa nam je ta pregovor pomenil nekaj povsem vsakdanjega, navadnega in samo po sebi razumljivega. Tako smo mislili tačas, ko je bilo zrnja in pogač povsod dovolj. Tačas, ko so se nekateri ljudje — kar odkrito povejmo! — iz pogače norca delali in ko so po svetu z žlahtnim zrnjem kurili kotle parnih strojev. Slovenski kmet se iz božjega daru res ni nikoli norčeval, ker je vedel, koliko truda in znoja ga velja vsako zrno, preden se speče iz njega pogača. Vendar se v mirnih časih ni prav mogel poglobiti v smisel resnice, ki se skriva v tem kratkem stavku.

Sedaj že šesto leto divja največja vojna v zgodovini človeškega rodu. Vsi, posebno pa še kmečki ljudje, poznamo prošnjo iz praznika Sv. Reš. Telesa, ko duhovnik prosi pri procesiji: »Kuge, lakote in vojske reši nas o Gospod!« Vojna, lakota in kuga so trojčki, ki se za roko drže. Vojna prinese skoraj vedno s seboj lakoto. V prejšnjih časih, ko niso ljudje poznali še raznih pripomočkov proti kugi, je bila stalna spremljevalka vojne tudi kuga. Pa za kugo so učeni ljudje iznašli lek — za lakoto ga pa še tako veliki učenjaki ne morejo iznajti. Tukaj pozna svet samo enega rešitelja — *kmeta.*

Ali se zavedaš, kmet slovenski, da je sedaj v tvoji roki življenje slovenskega naroda? Še bolj natanko in od blizu je treba stvar pogledati. Ali veš, da je na stotine in tisoče tvojih stanovskih tovarišev kmetov, ki preti njim samim lakota, če ne bodo mogli obdelati svoje zemlje? Danes velja samo en račun, ki drži, vse drugo je v zraku. Ta račun se glasi: Kar bomo Slovenci *sami* pridelali, to bomo imeli. *Od drugod ne bomo dobili ničesar. Pa drugam tudi ničesar dali ne bomo.* In zaključek tega računa je samo eden: danes je še čas, vse storiti, da se bomo sami prehranili, jutri bo že zamujeno.

Vem, kaj si mislite. Človek je rad nekoliko škodoželjen, pa takole modruje: Gospoda se je v dobrih časih malo brigala za kmeta, marsikdo tedaj ni imel smisla za kmetove težave — zdaj pa naj vsi skupaj malo stradajo, da bodo videli, kaj kmet pomeni. Toda pomisli! Saj ne bodo stradali le ti, ampak tudi mnogo kmečkih ljudi. Koliko kmečkih ljudi je zaradi komunistične revolucije vse izgubilo, le gola zemlja jim je ostala! Kako jo bodo obdelali? In če je ne bodo, od česa bodo živeli?

Pa še ene stvari ne smemo pozabiti, kadar govorimo o lakoti. Ali misliš ti, ki računaš na dovolj polne kašče in kleti in hleve, da bodo sestradane množice tebe sitega, gledale in sline cedile? Glad ima vedno s seboj nevarne svetovalce — rop in nasilje. Če bi do tega prišlo, bi kot povodenj zalilo naše podeželje splošno ropanje in uničevanje in bi se ne ustavilo nikjer. Tega nas Bog obvaruj! Toda Bog ne bo delal čudežev, če bomo mi — sami vase in v lastno dobro zaverovani — zanemarili dolžnost sedanje ure.

Zato, kmetje, na okope! Vodilo vam bodi izrek: Zrno do zrna... Vsak prispevaj svoje »zrno«, ki samo zase ne pomeni veliko, a zrno do zrna vseh slovenskih kmetov bo dalo vsaj skromen vsakdanji kruh vsemu narodu, pa bomo prebredli težko nevarnost.

Kaj vam je storiti?

Najprej svoje obdelati do zadnje pedi zemlje! Toda to je danes premalo. Pomagati je treba onim, ki sami ne morejo. Ne samo v domači vasi s posojanjem živine, strojev in orodja, temveč tudi bolj na daleč. Dobro vemo, kako so kmečki možje iznajdljivi, kadar je treba kaj izrednega storiti. Glejte, to je zadosti izredno! Zberite se vaščani iz ene ali več vasi in organizirajte pomoč svojim obupanim kmečkim bratom od blizu in daleč. Mi vam bomo pa tudi pomagali. Toda nevredno bi bilo dobrega slovesa slovenskega kmeta, da bi si dal take akcije predpisovati od oblasti. Storite to *sami, prostovoljno in še več kot oblast od vas hoče.* S tem boste pokazali, da ste vredni sinovi svojih slavnih očetov, ki v vsej 1500letni zgodovini niso dopustili, da bi narod po njih krivdi od lakote umiral.

Tudi sedaj slovenski kmet tega ne bo dopustil. Rešil bo sebe in narod, s tem pa napisal svojemu stanu najlepšo legitimacijo, s katero bo ta stopil pozneje pred celoten narod, rekoč: »Storil sem v polni meri svojo dolžnost, sedaj pa v polni meri terjam svojo pravico.« In jo bo dobil. Zakaj narod kot celota je pravičen in zvestobo plačuje z zvestobo.

Notranjepolitična kriza v Angliji

Od dneva do dneva narašča v angleški javnosti odpor proti politiki Churchilla in njegove konservativne stranke

Že proti koncu lanskega leta so se nad Churchillom in njegovo konservativno stranko začeli zbirati temni oblaki, ki so napovedovali hudo notranjepolitično krizo. V decembru lanskega leta je namreč zasedal kongres druge najmočnejše angleške stranke, laburistične stranke, ki je v dveh vprašanjih pokazal ostro nasprotje med laburisti in Churchillovo vlado: predvsem v načelnem vprašanju nadaljnjega sodelovanja laburistov v vladi v znamenju medstrankarskega premirja, potem pa v grškem vprašanju.

Po napeti debati, v kateri so se mnogi najvidnejši laburistični voditelji izrekli proti nadaljnjemu sodelovanju v vladi ,je bila naposled na pritisk laburističnih ministrov sprejeta resolucija, ki se sicer izrekla za nadaljnje sodelovanje, »dokler ne bo vojna končana« ,da pa si laburistična stranka za potem že sedaj rezervira svobodo postopanja, ker da bo pri prvih volitvah nastopila samostojno in z lastnim programom. Tudi v grškem vprašanju so laburisti na pritisk delovnega ministra Bevina nekoliko omilili svojo obsodbo vladne politike. Toda za razpoloženje kongresne večine je bilo že tedaj značilno, da sta bila v izvršni odbor stranke izvoljena med drugimi tudi Morrison, ki ni več navdušen za sodelovanje s konservativci, in poslanec Bevan, ki je znan kot eden najostrejših kritikov vladne politike.

Tako so se torej že pred meseci pojavile nevarne razpoke v sedanji vladni koaliciji na Angleškem. Toda boj med laburisti in konservativci se ni med tem niti najmanj polegel, temveč se je nasprotno celo prav nevarno zaostril. Delovni minister Bevin, ki je na laburističnem kongresu v decembru lanskega leta še zagovarjal vladno politiko v nekaterih vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu kongresa, je sedaj očitno povsem spremenil svoje stališče. Z ostro izjavo, ki jo je podal proti Churchillu na zadnji seji vodstva laburistične stranke, je sprožil pravo krizo v vladni koaliciji. Konservativci so malo pred tem še zaman poskušali ,da bi pridobili ministra Bevina za prestop v njihovo stranko, kakor so leta 1931. izigrali tedanjega laburističnega voditelja Mac Donalda. Minister Bevin pa se temu pritisku ni vdal in je na omenjeni seji laburistične stranke celo izjavil, da bi zares že bilo najbolje, da bi volilci sami spet določili obliko vlade, češ da je bil današnji parlament izvoljen že pred desetimi leti in da zato prav gotovo ni več pravi izraz ljudskega razpoloženja. List »Daily Telegraph« je takoj pripomnil, da enotnost sedanje Churchillove vlade nikakor ne more več obstojati, če se sedaj člani kabineta medsebojno napadajo kar v javnih govorih.

Bevin je namreč očital med drugim Churchillu, da smatra to vojno za svojo vojno, konservativni stranki pa, da je imela — z izjemo 30 mesecev — več kot 20 let oblast v svoji hrokah, da pa je pri vodstvu državnih poslov popolnoma odpovedala. Njena politika je bila in je tako brezizgledna, da »lahko pripelje do uničenja vse civilizacije«.

S to nepričakovano ostro obsodbo konservativne politike je minister Bevin — morda nehote — pred vsem svetom priznal krivdo britanske plutokracije, po katere naročilu vodi Churchill »svojo« politiko in tudi »svojo« vojno.

Bevinovo pripombo, da je ta vojna Churchillova vojna, uporabljajo sedaj vsi nekonservativni listi za izhodišče svoje kritike proti Churchillu in njegovi stranki. Vplivni liberalni časnik »Manchester Guardian« označuje n pr. Bevinov govor kot »prijateljski in osvežujoč«, češ da je skrajni čas, da je nekdo nastopil proti »reakcionarjem konservativne stranke«, ki da so »postali v zadnjem času prepotentni in pripravljajo s svojo politiko iste gospodarske zmede kakor po zadnji svetovni vojni«. Laburistični list »Daily Herald« pa se obrača proti konservativni agitaciji, ki skuša prikazati sedanjo načelno nasprotje mnenj samo kot »trk osebnost«, češ da se skuša s tem samo rušiti Churchillovo avtoriteto, ki izhaja iz njegovega sijaja kot »vodje te vojne«. Laburistični list očita nasprotno konservativcem, da se prav oni skušajo skrivati za tem osebnim Churchillovim sijajem«, da bi s tem sebe izkopali iz globin, v katere so s svojo politiko padli.

Dočim se vse te kritike sučejo še okrog medsebojnega spora med laburisti in konservativci in osvetljujejo njih medsebojno borbo za oblast, pa gre časopis »News Review« v svoji kritiki precej dalje, ko se spušča na samega Churchilla in mu očita, da so Sovjeti samo po njegovi krivdi prodrli v Evropo in da je on tista nesrečna osebnost, ki je britanski vpliv v svetu v tej vojni tako strašno zmanjšala...

Iz vsega tega izhaja, da se v zadnjem času ne le nad konservativci, temveč tudi nad samim Churchillom kot glavnim angleškim nosilcem te vojne zbirajo v zadnjem času v domovini kaj temni oblaki. Signal za to so dali laburisti, ki se hočejo s to kritiko prikupiti narodu in se kasneje sami polastiti oblasti v državi. Ironija Churchillovega položaja pa je v tem, da v ozadju podpirajo to laburistično gonjo proti njemu tudi komunistični elementi, torej prav tisti, ki so se zaradi zavožene britanske politike nasproti boljševikom prav s Churchillovo pomočjo prerinili tudi v Angliji v ospredje. Tako se tragika te politike kaže sedaj tudi že na angleškem notranjepolitičnem področju. Na dlani je, da napoveduje tak razvoj samo nove politične krize, ki jim morda tudi tisti ne bodo več kos, ki so jih sprožili v želji po svoji oblasti.

Hude ameriške izgube pri Okinavi

Japonci so potopili nadaljnji 2 oklopnici in 3 križarke

Tokio, Kakor javlja cesarski glavni stan, so ostali boji na Okinavi neizpremenjeni. Narasle so le sovražnikove izgube v zadnjih dneh. Obe letališči na otoku, ki jih je zasedel sovražnik, sta spričo obstreljevanja japonskega topništva neuporabni. Zaradi tega je sovražnik prisiljen, da pošilja v borbo nosilke letal. Te, kakor tudi druge bojne ladje, ki so na poti proti Okinavi, pa so bile v zadnjih dneh po izboljšanju vremena izpostavljene mečnim napadom japonskih letalskih oddelkov in pomorskih sil.

Kakor javlja cesarski glavni stan, so bile dodatno dosedanjim javljenim uspehom poslane na morsko dno naslednje ladje: 2 oklopnici, 3 križarke, 1 rušilec in 2 bojni ladji neznane gradnje.

Nove severnoameriške izgube, ki so bile objavljene na dan Rooseveltove smrti, so ponoven težak udarec ameriški javnosti, ki so jo hoteli prepričati, da bo vojna z Japonsko hitro zaključena.

Nadaljnje omejitve v ameriški prehrani

Stockholm, 14. aprila. V Združenih državah je vedno bolj jasno opaziti delovanje vojne na področju preskrbe živil. Kakor pravi neka »Aftontidningensova« vest iz Washingtona, je severnoameriško kmetijsko ministrstvo sporočilo, da bo dovoz mesa vse poletje zelo skromen. »Severnoameriški državljan bo prejel manj mesa,, masla, sira, rib, sladkorja in konzerv. Slab dovoz živil bo trajal tudi še nekaj mesecev po koncu vojne. Do zmanjšanja vojaških pošiljk pa ne sme priti.«

Izboljšanje se ne bo preje pokazalo, dokler ne prične demobilizacija in se ne bodo vojni ujetniki vrnili v svojo domovino. Eden vzrokov zmanjšanja obrokov živil je, da so bili obroki živil zvišani v drugem polletju leta 1944. ko so menili, da bo vojna kmalu končana in so podcenjevali potrebo leta 1945.

Švedska pod sovjetskim nadzorstvom

Stockholm, 14. aprila. »Folkets Dagbladet« se obrača v četrtek v članku pod naslovom »Ali je Švedska pod sovjetskim nadzorstvom?« proti zaslišavanju, ki so jih izvedli sovjetski uradniki na Švedskem med begunci iz Baltika. Dnevno prihaja do spopadov v švedskih podeželskih občinah, kjer sovjetski uradniki udirajo na švedske kmetije, na katerih delajo begunci iz Baltika. Svobodni švedski kmeti niso navajeni sličnih metod in zaradi tega je popolnoma razumljivo, da reagirajo neprijazno, če prihajajo tujci na njihova posestva ter hočejo zaslišavati osebe, ki so podrejene le njim samim.

Kaj meni švedska vlada s to počitko kapitulacije? Tako se sprašuje list. Švedski narod se danes sprašuje, ali je postala Švedska že sovjetsko nadzorno področje, na katerem ima švedska vlada le še pravice upravnika.

Kako se je ponesrečil sovjetski poslanik Umanski

Amsterdam, 13. aprila. Kakor pravi britanska poročevalska služba, je sovjetski nosilec poslov v Mexico-City Pjakubovski naprosil danes mehiško zunanje ministrstvo, da izvede nadaljnjo preiskavo o vzroku, zakaj se je zrušilo letalo, s katerim se je januarja smrtno ponesrečil sovjetski poslanik Umanski. V Moskvi so v teku govorice o sabotažnih dejanjih in Sovjetska zveza je zato pooblastila svojega nosilca poslov, da zbere nadaljnje informacije. Brzkone bodo potniki, ki so ostali pri življenju, še enkrat zaslišani.

Kako je Roosevelt umrl

Možganska kap med portretiranjem — Novi predsednik USA

Lizbona, 14. aprila. Kakor javlja agencija Reuter iz Washingtona, je umrl predsednik Roosevelt 12. aprila ob 15.35 uri ameriškega časa (20.35 uri zapadnoevropskega časa) v svoji poletni rezidenci.

V nekaj minutah so radio in listi razširili vest o Rooseveltovi smrti po Zedinjenih državah. Roosevelt je bil že več ko en teden dni v Warm Springsu, kjer je hotel preživeti tritedenski dopust. Umrl je v spalnici svoje male bele poletne hiše na vrhu hriba Pine, kjer je bival pred 20 leti, ko se je zdravil. Leta 1921. je namreč obolel na otroški paralizi. Le dve osebi sta bili ob njegovi smrti v hiši, namreč miss Laura Delano in miss Margaret Suckley, ki sta mu gospodinjili.

Admiral Mc Intyre je podal v Beli hiši zbranim približno sto poročevalcem naslednje podrobnosti o Rooseveltovi smrti. »Ob 15.05 uri so me poklicali iz Warm Springsa, da je padel predsednik v nezavest, medtem ko ga je slikar portretiral. Takoj sem pozval dr. Jamesa Paullina, da nemudoma odpotuje v Warm Springs. Po 30 minutah sem zopet poklical Warm Springs in tedaj so mi rekli, da gre za resno zadevo. Tamkajšnji zdravnik Howard Broen je izjavil, da je prišlo do možganske krvavitve. Medtem ko smo se pogovarjali, da se takoj odpeljemo v Warm Springs, je vnovič zazvonil telefon«

»Konec je prišel« — tako je nadaljeval Mc Intyre — nenadoma. Možganska krvavitev je povzročila smrt. Predsednika sem videl še zjutraj in bil je dobre volje. Roosevelt je sedel na svojem stolu, medtem ko je delal neki umetnik skico o njem. Nenadoma je tožil predsednik, da čuti bolečine v zadnjem delu glave. Nekaj minut zatem je padel v nezavest ter se ni več zavedel. Ob 15.35 je umrl.«

Stockholm, 14. aprila. »Stockholms Tidningen« govori v komentarju o Rooseveltovem nasledniku Trumanu, da ga z vseh strani označujejo za politika, ki je naklonjen kompromisom. Najvažnejša posledica Rooseveltovi smrti pa je, da je sedaj ameriški narod brez pravega voditelja. Trumanu manjka zunanjepolitično izkustvo, kajti on je izrazit zastopnik srednjega zapada. V Washingtonu je igral dolgo časa podrejeno vlogo in šele leta 1942. je prišel na površje. Njemu je uspel napad proti milijonskim zneskom, ki so jih zapravili v ameriški oboroževalni industriji. Kongres ga je imenoval za predsednika preiskovalnega odbora, ki naj preišče te razmere. V tem svojstvu je izvedel Truman izredno podrobno delo, potoval je križem po Zedinjenih državah, odkril zlorabe ter onemogočil znatne prihranke. Popularnost, ki si jo je bil pri tem pridobil, je bilo podlaga njegovega vzpona.

Preplah v Londonu

Ženeva, 14. aprila. Vest o Rooseveltovi smrti je sporočil angleškemu kralju njegov zasebni tajnik kmalu po polnoči. Kralj je sprejel vest »z globokim občalovanjem na znanje,« kakor izvemo uradno. Kakor javlja agencija Reuter, je ta vest povzročila v Londonu veliko zaprepaščenje, tem bolj, ker so mnogi upali, da bodo Roosevelta kmalu videli v Anglji.

Žalovanje Židov

Stockholm, 14. aprila. Kakor je bilo pričakovati, so židje ob Rooseveltovi smrti pričeli objokavali Rooseveltovo smrt. Ne le newyorški wallstreetski židje, ki so lahko hvaležni za dobre kupčije, ko so jih napravili pri Rooseveltovemu vojnemu hujskanju, temveč tudi drugi židje, so izgubili v umrlem severnoameriškem predsedniku moža, ki jim je bil izredno naklonjen.

Največji vojni zločinec vseh časov

Berlinski tisk k smrti Franklina Delana Roosevelta

Berlin, 14. aprila. Komentarji nemškega časopisja poudarjajo k Rooseveltovi smrti enoglasno, da je pri tem govor o glavnem odgovornemu činitelju za to svetovno vojno. »Razdejani del sveta prekletnja Roosevelta. — Milijoni vdov in sirot stoje obtožujoč ob mrtvaški postelji severnoameriškega predsednika. — Življenje, ki je prineslo svetu bedo in katastrofo. — Usoda je kaznovala povzročitelja vojne. — Vojna brez svojega povzročitelja —.« Tako in slično se glase napisi v tukajšnjih časopisih.

Sredi zaključne faze mogočnega boja narodov je pravična usoda kaznovala s smrtjo moža, kateremu bo svetovna zgodovina naložila največji del krivde za drugo svetovno vojno, piše »Völkischer Beobachter«. Že danes vemo na podlagi nespornih dokumentov, da je Franklin Delano Roosevelt več storil, kakor da je samo svoj lastni narod zvabil v vojno, ki se ni prav nič tikala ameriškega kontinenta, temveč da je bil gonilna sila za izbruh evropske vojne. Ta najpodlejši mož, kar jih je rodila Amerika, je povzročil nepopisno trpljenje človeštva. Pri tem ga je prešinjala častihlepnost in laketa po oblasti, polpirali pa so ga maščevanja željni krogi njegovih židovskih prijateljev in maščevalcev. Neomajno je ugotovljeno, da bi razmeroma mala klika v Londonu in Parizu, ki si je želela vojne, nikoli ne uspela, če ji ne bi priskočil na pomoč Roosevelt s svojim pritiskom. Njegovo ime je tako ozko in vzročno povezano s smrtjo milijonov in razdejanjem najsvetejših vrednosti, da ne dovoljuje niti njegova smrtna ura, da bi molčali

»12-Uhr Blatt« ugotavlja, da prej tem možem ne bi mogli potegniti meča. Obtožujemo ga spričo grobov naših mrtvih in v krogu nezlomljivih borcev za Nemčijo pred Bogom in zgodovino. Vemo, da je bila pravična previdnost, ki je posegla tako očividno v tok svetovnih dogodkov in bila usmerjena proti povzročitelju tega zla. Ta Previdnost zapoveduje nam Nemcem, da se žilavo in zagrizeno in z divjim fanatizmom borimo v obrambi svojih življenjskih pravic. Sedaj šele je potrebno, da vržemo v borbo zadnje sile, da nadaljujemo z borbo za svojo življenje, Roosevelt je padel — bojišče za svobodo pa ostane.

K Rooseveltovi smrti piše »Berliner Nachtausgabe«, da je usoda, ki posega s trdo in gotovo roko, zadela moža, ki bo igral v zgodovinskih knjigah človeštva vlogo najbolj nesramnega vseh izkoriščevalcev materialne premoči majhne klike napram človeštvu. Le v sedanjem obdobju razvoja Zedinjenih držav je bilo možno, da je tak mož lahko dospel do ogromne moči. Rooseveltove politične zločine pa si je možno razlagati iz plemenske, krvne, verske in moralne raztrganosti množic v Zedinjenih državah in z njegovo sposobnostjo, da uveljavlja najnižje instinkte. Nikoli ni predsednik apeliral na poštenost množic, temveč je privabljal množice le z denarjem in zlatom ter pridobil njihovo vest s hinavščino. V času, ko se je zlomila Roosevelova notranja politika, si je z židi in plutokrati izmislil ta vojni zločin, ki je bil izveden sistematično. Nahujskal je evropske narode drugega proti drugim, zakar imamo zelo mnogo dokazov ter nameraval določiti čas in trajanje evropskega uničevalnega boja z vsakokratno množico ameriških oborožitvenih pošiljk. Anglija, Francija in drugi srednji in mali evropski narodi so postali pri tem v splošnem ravno take žrtve tega divjega zločina, kakor Nemčija.

Domneve o Trumanovi politiki

Stockholm, 14. aprila. Podpredsednik senator Harry Truman je na podlagi določil ustave prevzel mesto severnoameriškega predsednika ter je položil prisego. Ob svoji zaprisegi je izjavil: »Poručil se bom, da bom delal tako, kakor bi po mojem mnenju ravnal predsednik sam. Svetu zagotavljam, da bomo nadaljevali vojno na obeh bojiščih na vzhodu in zapadu z vso energijo.«

Madrid, 14. apr. Madridsko časopisje poudarja v svojih komentarjih k Rooseveltovi smrti dejstvo, da je Trumana preko noči doletela naloga, ki si jo je malo želel in katere obvladanje vodi preko s trajem posejane poti. Časopis »Ya« piše: »Trumanu manjka popularnost, ki jo je imel Roosevelt in ki je nujno potrebna pri uspešni politiki predsednika. Truman je sicer dober delavec in častivreden državljan, toda primanjkujeta mu govorniški dar in zakoreninjenost pri narodu. Severnoameričani niso mestu podpredsednika pripisovali onega pomena, ki ga spričo gotovih okolnosti lahko ima«.

Stockholm, 14. apr. Domnevajo, da bo Truman pustil večino sedanjih članov vlade na svojih mestih; v diplomatskih krogih pa se širi govorica, da bodo morda Stettiniusa zamenjali za Sumnerja Wellesa, ki ima večja izkustva na zunanjepolitičnem področju, pravi neka washingtonska vest agencije »Associated Press« v »Aftonbladetu«.

Amsterdam, 14. aprila Reuter javlja iz Londona, da so diplomatski krogi v New Yorku mnenja, da se bo Harry Truman, ki je postal 32. predsednik Zedinjenih držav, v kratkem sestal s Churchillom in Stalinom. Predsednik Truman pozna Churchilla le površno, Stalina pa sploh ne. Pri obilici problemov, katerim bo moral posvetiti vso pozornost, postavlja javnost vprašanje, ali se bo novi ameriški predsednik udeležil konference v San Franciscu. Neki ameriški komentator je izjavil, da bo Truman zelo verjetno postavljen pred veliko število mednarodnih kriz, pri čemur ga bodo ovirali predvsem ti trije faktorji:

1) Primanjkuje mu izkustvo na zunanjepolitičnem področju.

2) Napram Churchillu in Stalinu ni v nikakem ozkem osebnem razmerju,

3) Nima še izkustev v diplomaciji v oni meri, v kakršni jih je imel Roosevelt na podlagi osebnih stikov z britanskimi in sovjetskimi državnimi vodji.

Trumanova moč pa je nasprotno v ozkih odnošajih z vodji severnoameriškega senata in domneva se, da bo te odnošaje nadalje izgradil, da se okoristi z izkustvi in mnenji teh senatorjev.

UNRRA je bankrot

Bern, 13. aprila. Švicarski časopis »Ostschweiz«, pravi, da bi pač nihče ne mogel trditi, da je UNRRA izpolnila nade, ki so jih gojili v to organizacijo. Katastrofalen položaj prehrane v Franciji, Bonomijevi Italiji, Belgiji, Nizozemski in Srbiji je preveč notoričen, da bi bili potrebni dokazi. Na Grškem je UNRRA povzročila celo državljansko vojno. Summa summarum je UNRRA bankrot. Veliki sili Evrope ni bilo z organizacijo UNRRA prav nič pomagano.

Preskrba oseb, vpoklicanih za gradnjo postojank

Vrhovni komisar dr. Rainer je predpisal spremembo odredbe o preskrbi oseb, vpoklicanih pri gradnji postojank z dne 27. novembra 1944. (Sl. list 31. I. 1945). Z novo odredbo, ki je objavljena v »Službenem listu« 14. t. m. se spremeni razpredelnica iz čl. 8. prvotne odredbe. Kakor je znano, dobe samostojni obrtniki, kmetovalci in pripadniki svobodnih poklicev na svoj predlog od šefa pokrajinske uprave za izgubljeni zaslužek izravnalni znesek na podlagi navadnih urnin. Izravnava se čas, ki ga je vpoklicana oseba med svojim običajnim delovnim časom zamudila zaradi zaposlitve pri gradnji postojank. Povračilva urnina se določi pri dohodkih od kmetijstva in gozdarstva, od obrtnih obratov ali samostojnega dela po višini dohodninskega davka, in sicer odslej do višine dohodninskega davka 10.000 lir 9 lir na uro (doslej 5 lir), do 15.000 lir 12 lir (7), do 20.000 lir 15 lir (9), do 25.000 lir 18 lir (11), do 30.000 lr 21 lir (13), do 35.000 lir 24 lir (15), do 40.000 lir 27 lir (17), do 45.000 lir 30 lir (19), do 50.000 lir 33 lir (21) in nad 50 000 lir 36 lir (23). Če ni plačilnega naloga, se plačuje odslej 9 lir na uro (doslej 5 lir). Nove postavke veljajo od 1. marca t. l.

Kronika

* **Papež obolel.** V vatikanskih krogih so zadnje čase v prav resnih skrbeh za papeževo zdravje. Zdravniki, ki so papeža preiskali, so svetemu očetu svetovali, naj omeji sprejeme samo na najnujnejše primere.

* **Koliko je stala invazija?** Šef oddelka za dobavo vojnega materiala pri ameriški vladi brigadni general Reimel poroča, da so potrošile ameriške vojske v Evropi od začetka lanske invazije v Normandiji za nad 500 milijonov dolarjev vojnega materiala. Samo ob tej priliki izgubljeni oklepniki so bili vredni nad 200 milijonov dolarjev.

* **Podoba današnjega Rima.** Po vesteh iz Benetk sliči položaj današnjega Rima položaju v letih 1921—22 po svetovni vojni. Pojavljajo in ponavljajo se nemiri, množice se zbirajo po ulicah in demonstrirajo, policija v službi Bonomijeve vlade pa razganja ljudi. Po ulicah in cestah Rima vidiš oklepnike in topove, kajti Bonomi se za utrjevanje svojega režima poslužuje tuji vojaške pomoči.

* **Pomanjkanje gradbenega materiala v Italiji.** V Rimu bi radi popravili baziliko sv. Lovrenca, ki je bila porušena pri nekem angloameriškem letalskem napadu. Cerkve pa ne morejo popraviti, ker ni na razpolago potrebnega gradbenega materiala.

* **Katastrofalna suša.** V Argentini, Avstraliji in Južni Afriki vlada trenutno velika suša. Že 5 mesecev niso imeli v Argentini in Avstraliji niti kapljice dežja. Zaradi tega se obeta največ 60 odstotna žitna letina, ki bo za lanskim pridelkom zaostala skoro za polovico. Posledice tega bodo, da bo treba izvesti praktične ukrepe za omejitev izvoza. V Avstraliji niso imeli od leta 1902. takšne suše kakor sedaj. Pšenica bo obrodila komaj tretjino normalnega pridelka. Avstralija bo letos zaradi suše pridelala manj mesa.

* **Stavke v Ameriki.** Kakor na Angleškem in v Zedinjenih državah, imajo sedaj tudi v Braziliji stavke. Tako je n. pr. železniški promet v deželi Rio Grande popolnoma ustavljen in počiva vse delo. — Tudi v Argentini stavkajo delavci, in sicer je stopilo v stavko 19.000 pomočnikov mesarskih obratov. Poskusi, da bi stavkujoči zopet prijeli za delo, se niso posrečili.

V spomin majorju Juliju Cesarju

Bridko nas je presenetila vest, da je major Julij Cesar dne 10. t. m., zadet od srčne kapi, nenadoma preminil. K večnemu počitku so ga 12. t. m. spremili številni njegovi prijatelji in znanci z žal na pokopališče pri Sv. Križu.

Julij Cesar se je rodil 6. X. 1884 kot sin postajenačelnika v Rajhenburgu. Ljudsko šolo je obiskoval v rojstnem kraju, a realko je končal v Ljubljani. Potem je stopil v kadetnico v Mariboru, ki jo je dovršil z odličnim uspehom. Kot mlad zastavnik

se je z vso vnemo posvetil častniški karieri. Njegovo prvo službeno mesto je bil Tarnopol, a pozneje Lwov, kjer je služil polnih 17 let. V svetovni vojni se je boril na ruski in italijanski fronti, kjer je bil težko ranjen in se je moral dalj časa zdraviti. Po razsulu avstroogrske monarhije je takoj stopil v jugoslovansko vojsko in služboval v Celju, Ljubljani, Beogradu in Sarajevu. Leta 1923. je bil upokojen. Lani je stopil v Slovenski Narodni Varnostni Zbor na Jadranskem primorju in bil postavljen za poveljnika postojanke v Postojni.

Pokojni major Cesar je bil človek jeklenega značaja, izvrsten častnik in dober tovariš. Vsi so spoštovali in visoko cenili njegov značaj in družabnost. Prebivalstvo Postojne ga je hotelo imeti za župana. Tega pa njegovo zrahljano zdravje žal ni dovolilo.

Z majorjem Cesarjem lega v grob zaveden slovenski mož, izvrsten častnik in nenadomestljiv tovariš.

Vse življenje je nesebično posvetil svoji domovini, katero je brezmejno ljubil.

Julij, naj Ti bo lahka slovenska zemlja, za katero si prelil svojo kri, a Tvoj duh naj uživa plačilo v kraljestvu Pravice!

F. C.

* **Stiska za premog na Švedskem.** Državna komisija za kurivo v Stockholmu je zaradi stiske s premogom sklenila izvesti utesnitev prodaje premoga in omejitev oddaje plina. Ukrepa bosta uveljavljena že s 16. aprilom. Poraba plina bo omejena največ na eno tretjino dosedanje potrošnje.

* **Delovna obveznost na Poljskem.** Poljska vlada je izdala odločbo o splošni delovni obveznosti na ozemlju Varšave, katero nameravajo čimprej popraviti in pozidati. Delovni obveznosti so podvrženi moški in ženske od 16. do 60. leta.

* **Najdba ogromnega diamanta.** V Tanganjiki na ozemlju Vzhodne Afrike so izkopali diamant, ki predstavlja največji primer svoje vrste na svetu. Tehta 120 karatov, našli pa so ga v diamantnem rudniku v Šinijangi. Vrednost diamanta cenijo na 15.000 funtov šterlingov. Najditelj je prejel 20 funtov šterlingov nagrade in 15 glav goveje živine.

Iz Ljubljane

u— **Novi grobovi.** Kot žrtev letalskega napada je v 40. letu starosti preminil gosp. Jože **Turk.** Pogreb bo v nedeljo ob četrt na 11 iz kapele sv. Marije na Žalah k Sv. Križu. V 34. letu starosti je dotrpel g. Miroslav **Prosenc.** Na zadnji poti ga bodo spremili v nedeljo ob tri četrt na 11 iz kapele sv. Petra na Žalah k Sv. Križu. — V Zagrebu je po kratki bolezni umrla soproga veletrgovca ga. Bojana **Šubajkovič.** Pokopali so jo dne 16. marca na Mirogoju. — Nadalje so umrli višji računski svetnik v pokoju g. Josip **Skalar,** 46-letni zasebni uradnik g. Filip **Sever,** 62-letni uradnik TPD g. Franjo **Hladnik,** trgovski sotrudnik Dragomir **Žmitek,** star 30 let, in 51-letni natakar g. Joško **Mikš.** — Pokojnim naj bo ohranjen lep spomin, hudo prizadetim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Jurij Bačko †.** Po daljšem trpljenju je v bolnišnici umrl kot četrta žrtev na cesti nastavljene mine šofer Prevoda gosp. Jurij Bačko. Smrt ga je dohitela v zvestem izvrševanju službe. Jurij Bačko je bil doma iz Hrvatskega primorja in je kakor večina njegovih rojakov že mlad šel od doma za zaslužkom. Prepotoval je velik del evropskega kontinenta, pot pa ga je vodila tudi daleč preko morja na vzhod. Nekaj let pred vojno se je naselil v Ljubljani in si kot avtoizvošček služil kruh. Potem je šel v Beograd, od koder se je spet vrnil v Ljubljano in dobil službo pri Prevodu. Pokojnik je bil vse svoje življenje neumorno delaven in vseskozi poštenjak. Težko je pričakoval konca vojne, ni pa mu bilo usojeno, da bi ga dočakal. Naj mirno počiva!

u— **Maši zadušnici** za pok. Rozo **Maicen** bosta v torek 17. t. m. ob 7. in 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

u— **Sv. maša zadušnica** za blagopokojnim dr. V i r a n t o m se bo darovala dne 17. t. m. ob 7. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

u— **Poročila sta se** v soboto dne 7. t. m. v cerkvi Marijinega Oznanjenja bančni uradnik g. Miroslav **Punčuh** in gdč. Marica **Primožič.** Čestitamo!

u— **Oddaja plina v jutranjih urah.** Zaradi spremenjenih uradnih ur v državnih in zasebnih pisarnah bo mestna plinarna oddajala plin v jutranjih urah **od 6.15 do 6.45.** Opoldanska oddaja ostane še nadalje neizpremenjena.

u— **Na živilskem trgu** je bilo včeraj precej živahno. Gospodinje se niso ustavljale samo pri mesarjih, ampak so šle tudi na Vodnikov trg, kjer prodajajo zelenjavo. Založile so se lahko s česnom, čebulo, korenjem in peso. Manj je bilo na izbiro sočivja, vendar so bolj srečne lahko kupile radič, motovilec in por. Za regratom, ki ga je bilo dovolj naprodaj, ni bilo preveč povpraševanja. Znamenje vojnega časa pa je menda, da ljudje pokupijo vse, kar je naprodaj. Zato so tudi prodajalke sadik in cvetlic imele dobro kupčijo.

u— **Darovali so:** Podpornemu skladu za slepo mladino Ivan Gajšek 500 lir namesto venca na grob Marije Mladičeve, rodbina Franca Mulačka 300 lir namesto cvetja na grob Julija Cesarja in Lidija Medica 200 lir v spomin pokojne Alojzije Zupanc. Pri upravi Jutra so položili za gluhonemo deco rodbina Dolinškova 200 lir namesto cvetja na grob Julija Cesarja, za slepo mladino Živo Vedlin 300 lir v počastitev spomina Julija Cesarja in tvrdka Ivan Jelačin v počastitev spomina Ivanke Sternove 500 lir za stare in onemogle v mestnem zavetišču.

u— **Dijakom — dijakinjam nudimo vso pomoč za šolo ob najprikladnejših urah: Specialne instrukcije, Kongresni trg 2-II.**

u— **Licejska ljudska šola v Notre Dame** prične zopet s poukom v ponedeljek 16. t. m. v starih prostorih po starem razporedu. V ponedeljek od pol 8. do 10. imajo šolo učenke 2. in 4. a razreda, popoldne od 4. (ali po končanem alarmu) do 7. one 1. in 3. razreda, v torek ob pol 8. pa 1. in 4. b razred.

u— **Srednješolcem (-kam) priporočamo učenje strojepisja!** Učne ure dogovorno zjutraj, pozno popoldne ali zvečer po želji. Novi tečaji 16., 17. in 18. aprila. **Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15.**

u— **V umetno valjenje** sprejema vsak petek ob 8. uri zjutraj, Žegoza, Gallusovo nabrežje 33.

u— **Pri Žegozi, Gallusovo nabrežje 33,** je zopet na razpolago topinambur - krompir (papeška repica), korenje in pesa.

u— Nemoteno se vrši strojepisni pouk zgodaj zjutraj, pozno popoldne ali zvečer po želji. Novi tečaji 16., 17. in 18. aprila. Informacije: Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15.

u— **Učite se strojepisja! Praktično znanje potrebno in koristno vsakomur!** Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji pričenjajo 16., 17. in 18. aprila. Učne ure dogovorno. Informacije: **Christofov trgovski učni zavod, Domobranska cesta 15.**

Iz Novega mesta

V zakloniščih, kjer si ljudje iščejo zavetja, je večkrat natrpano ljudi. Možnost okužitve po kaki osebi, ki ima nalezljivo bolezen, je zelo velika. Zato se opozarjajo vsi, ki imajo takšno bolezen, vidno ali prikrito, da si ne iščejo zavetja v javnih zakloniščih, kjer ni posebnega oddelka za take bolnike.

Koncert naših godbenikov in pevcev, ki je bil v nedeljo 8. aprila v Prosvetnem domu, je nad vse pričakovanje uspel. Mnogi so morali oditi domov, ker ni bilo niti stojišč več na razpolago. Zato so koncert ponovili v četrtek ob isti uri.

Uspelo predavanje je imel v Prosvetnem domu g. inž. Absec Matija. Predaval je o sadjarstvu, za Dolenjsko tolikanj važni gospodarski panogi. Številni poslušalci-sadjarji in tudi oni, ki se zanimajo za sadjarstvo, so se predavatelju za njegovo izčrpno in poučno predavanje zahvalili z iskrenim ploskanjem.

S Štajerskega

Na graško univerzo je bil pozvan iz Frankfurta ob Meni profesor dr. Fedinand Weinhandel. Predaval bo na filozofski fakulteti graške univerze. Istočasno je zasedel mesto na filozofski stolici izredni prosesor Wolfram Steibeck, ki je prevzel mesto pokojnega prof. **Siegla,** predavatelja za filozofijo.

V Gradcu je umrla v 49. letu svoje dobe lastnica modnega salona ga. Terezija Vreča.

Lepa starost. V okolici Celja je 1. aprila obhajala 82 letnico rojstva ga. Katarina Kovačeva. Navzlic visoki starosti je gospa Kovačeva čvrsta, sveža in zdrava. V prvi svetovni vojni je izgubila sina, ki je bil častnik v avstrijski armadi. Trije mlajši sinovi ge. Kovačeve pa služijo danes v oddelkih nemške oborožene sile.

Smrtna kazen in ječa za tatove. Franc Lorber, Franc Neumeister, Franc Kramberger, Franc Janiš in Matija Mavčič, vsi spodnještajerski rojaki, so se morali zagovarjati pred mariborskim sodiščem zaradi tatvin in vlomov, ki so jih izvršili v letih od 1940 do 1944 na Sladkj gori. Pri vlomih in tatvinah so si prilastili večje množine živil, obleke, perila, gotovine in vrednostnih predmetov. Lorber se je udeležil 20 tatvinskih podvigov, Neumeister je sodeloval pri 11, Kramberger in Janiš pri 13, Mavčič pa pri 9 tatvinah. Sodišče je obsodilo Franca Lorberja, ki je bil kolovodja tatinske in vlomilske tolpe, na smrt, ostalo četvorico pa na ječo od 8 do 12 let.

S Koroškega

Tečaj Nemškega Rdečega križa v Celovcu se je nedavno spet začel. V njem bodo dobile dekleta in žene potreben pouk za samarijansko delo. Tečaj bo trajal 20 večerov.

Priznanje delu. Okrožni vodja nemške delovne fronte v Beljaku Korath je bil pred dnevi pozvan na posebno prireditev, kjer mu je bilo izrečeno priznanje za njegovo delo v obliki diplome. Korath je eden izmed zvestih pristašev narodnosocialistične stranke ter zvest sledilec Führerja.

Na južnem bojišču je padel 13. februarja koroški rojak Valentin Mavrič s Spod. Ljubelja. Zapušča ženo in 3 otroke, brate, sestre in druge sorodnike. Na vzhodnem bojišču je padel boroveljski rojak Edvard Slanšek. Dne 14. oktobra 1944 je smrt pobrala na severnem bojišču koroškega rojaka Makka Hudelista.

V Celovcu je umrla 68 letna zasebnica Katarina Beguševa. Nadalje so umrli 68-letni stavec Ernest Tuš, 60 letni žagar **Alojz Zankolo in vdova po nadučitelju Uršula Koprivnikova v 86. letu svoje dobe.**

Pri igri se je ponesrečil 9 letni učenec Hugo Fleischmann iz Pliberka na Koroškem. Padel je po tleh ter si zlomil desno roko. Zdravi se v celovški bolnišnici.

Zaradi poslušanja tujega radia je deželno sodišče v Celovcu obsodilo 41letno Ido Amrtovo na dve leti ječe. Amrtova ni samo poslušala sovražne radijske propagande, ampak je Nemčiji škodljive vesti tudi širila v krogu svojih znancev.

PROŠNJE za potovanja, oprostitve, vse druge vloge in informacije: **Komerc. pisarna ZAJC Lojze, Gledališka 7.**

Kadar potujete z vlakom

mislite vedno na to: če je zaradi nevarnosti letalskega napada odrejeno, da se vlak izprazni, potem tako hitro kot le mogoče bežati p o s a m e z n o, ne v skupinah, vsaj kakih 300 do 400 m daleč stran od vlaka in poiskati kritje v gozdu, pod drevesi ali za grmovjem. Če to ni mogoče, izkoristite vsako globel v bližini in se vržite v njej na tla. Temna odeja ščiti pred mrazom in zakrije ob enem morebiti kričečebarvno obleko. V splošnem pa: mir, dokler nevarnost ne mine! Potem verjetno tudi obvez, ki jih je priporočljivo imeti na potovanju vedno pri sebi, ne boste potrebovali.

Iz Trsta

Drugi dobrodelni koncert v prid tržaškim oškodovancem po letalskih napadih se je vršil na pobudo nemškega svetovalca za tržaško pokrajino v soboto 14. aprila zvečer v gledališču Rossetti.

»Carmen« v gledališču Verdi. V tržaškem gledališču Verdi je sedaj na sporedu Bizetova »Carmen«, v kateri nastopa v naslovni vlogi Anica Jelačičeva, v vlogi Micaele pa mlada sopranistka Reza Petronio. V tenorski partiji sodeluje pevec Voyer, predstavo pa vodi dirigent Moralt.

V Trstu so umrli Albina Debeljakova in Alojzija vdova Sterle. Nadalje je umrla v 86. letu starosti Ana Doria, rojena Miloš.

Nesreča pri sekanju drv. 57 letna Alojzija Germekova, stanujoča v ulici Eremo št. 158, je sekala drva v kleti hiše, kjer ima stanovanje. Med delom je nenadoma počil strel, zadel Germekovo v čelo in jo ranil. Odpeljati so jo morali v bolnišnico.

Iz Gorice

Prireditev za mladino. V goriškem gledališču so priredili pred kratkim pomočniki in pomočnice protiletalskega topništva pevski večer. Na sporedu so bili nastopi mešanega zbora, solistične točke ter igranje na harmoniko. Sodelovala je tudi goriška mestna godba. V zvezi s tem se je vršilo tudi zborovanje, na katerem je mladina ponovila svojo pripravljenost za pomoč v borbi za novo Evropo.

Cerkev sv. Justa poškodovana. Pri bombnem napadu angloameriških letal je bila poškodovana goriška cerkev sv. Justa. Notranjščina cerkve je bila popolnoma razdejana. Poleg tega so bila poškodovana tudi stanovanjska poslopja. Civilno prebivalstvo je imelo več mrtvih in ranjenih.

SPORT

V DVEH, TREH VRSTAH

Celovški nogometaši so za velikonočne praznike dovolj častno prestali letošnji krst na zelenem polju. V dveh dvobojih z močno enajstorico Triestine iz Trsta so bili najprej poraženi z 0:3 (0:2), povratno srečanje pa so s 5:3 (3:1) odločili zase. Posebno druga tekma je bila izredno živahna in napeta; med domačimi igralci se je najbolj izkazal tudi v Ljubljani znani napadalec Melchior.

Tisto o onem, da nas sportnike sedanji časi držijo bolj na kratko, smo povedali že večkrat. Zato so tudi beležke o dogodkih bolj redke in tudi bolj skromne ...

Švicarji so zdaj s te strani najbolj v modi, seveda, saj je vojna zanje vendarle tako blizu in tako daleč. Za sportnike daleč dovolj! V tekmovanju za švicarski nogometni pokal so prispeli zdaj do polfinala, ki pa ga nikakor ne morejo spraviti pod streho. Dvoboj med obema kandidatoma Young Fellowsom in Young Boysom se je kljub podaljšku spet končal neodločeno in še brez gola povrhu, tako da bo treba tekmo ponoviti še enkrat. V prvenstvenem tekmovanju je dozdaj prvi Grashoppers, naslednja dva pa Young Boys in Lugano.

Pokojnemu svetovnemu prvaku na kolesu Kaufmannu bodo hvaležni rojaki postavili spomenik, granitno skalo z bronastim reliefom. Denar so nabrali v javnih zbirkah.

Bratislavni nogometaši iz SK Bratislave so pred kratkim igrali prijateljsko tekmo z Malackim in zmagali z nič manj kakor 9:2. To zapišemo zaradi tega, ker so lani isti nasprotniki »namazali« Bratislavce s 4:2.

V dunajskem nogometnem prvenstvu vodi spomladi Rapid pred Vienno, Wackom in Floridsdorfom. Zadnji dve tekmi, o katerih smo čitali, sta bili: Floridsdorfer AC - Rapid 2:1 in Austria - Oberlaa 5:0.

Na Dunaju je ondan za pljučnico umrl znani avstrijski nogometaš Seppl Brandstetter, ki je bil eden najuspešnejših predstavnikov odlične stare dunajske nogometne šole. Mož je dolga leta igral srednjega krilca v Rapidu in je do l. 1924. 33krat nastopil v avstrijski državni reprezentanci.

Dunajska nogometna društva so zadnji čas v vojni izgubila več znanih sportnikov, med njimi predvsem nogometaše Martinka, Timmlerja in Jawureka (iz Wacka odn. Sportkluba).

KINEMATOGRAFI

KINO MATICA: **»Nepridiprav«. — Ob 15., 17. in 19.** uri.
KINO SLOGA: **»Velealarm«. Ob 15., 17. in 19.**
KINO UNION: **»Korak vstran«. Marianne Hoppe, Karl L. Diehl. Predstave ob 15., 17. in 19. V ponedeljek zaradi koncerta predstava samo** ob 19. uri.
KINO MOSTE: **»Poslednji akord«. Lil Dagover.** Delavnik ob 19., nedelja ob 15., 17. in 19. uri. Predprodaja od 9. do 11. ure.

Prevodi, prošnje, prepisi, razmnoževanja, informacije in posredovanja **»S E R V I S B I R O«**, Šelenburgova ul. 4. tel. št. 21-09.

INTERESENTI za plemenske prašičke

naj se zglasijo pri
GLAVNI KMETIJSKI BLAGOVNI ZADRUGI — Dunajska cesta št. 29.

Kultura

O našem pogovornem jeziku

Pogovorni ali občevalni jezik je bolj kakor knjižni jezik in zborni govor podvržen spremembam časa, prostora in celo osebe. Izmed vseh govorilnih oblik je najbolj individualiziran in najmanj trden v svojih oblikah. Medtem ko je knjižni jezik tem bolj določen po pravorečnih, slovniških in pravopisnih pravilih, čim večji sta v kakem narodu jezikovna kultura in slovstvena tradicija; medtem ko si tudi zborni govor postavlja norme za pravorečje in leporečje, za svoj retorični slog, je pogovorni jezik povsem prepuščen osebni svobodi posameznika in je zaradi tega tolikokrat neotesan in zanemarjen. V mnogih primerih, zlasti pri nas, kjer se knjižni jezik skoraj ne govori ali kjer niso vsaj po dobrih običajih uzakonjena pravila zbornega govora, gospoduje narečna govorica. Pri izobražencu, ki živi izven svojega rojstnega kraja in je z dolgim bivanjem v krogih raznih narečij zgubil prvoten živi stik s svojim materinskim narečjem, opažamo, da je njegova vsakdanja govorica zmes knjižnega jezika in (zlasti s fonetične strani in glede izgovorjave) vplivov raznih narečij. Skoraj vedno se skozi njegov osebni govor tem bolj razločno čuti tonska osnova prvotnega narečja, čim bolj je to narečje na obodu centralnega govora in zato različno po svojih leksikalnih in glasoslovnih značilnostih. Vsekako bi mogli reči, da ima zlasti pri nas malone vsak posameznik svojo osebno govorico, čeprav se le v odtenkih razločuje od občevalnega jezika, ki prevladuje v določenem kraju. Posebej čutimo to v mestu, kajti mesto, če nima stare in veljavne jezikovne gravitacije, kakor jo ima na pr. Pariz za francoščino, je največja zmes in znes narečnih ostankov, knjižnega jezika, profesionalnega argota in tujejezičnih vplivov.

Napačno bi bilo, če bi hoteli s kakšnimi ozkosrčnimi pravili, s pedanterijo zagrizenih slovničarjev, s prisiljenostjo, ki bi le prehitro prešla v spakovanje, omejevati naravno sproščenost pogovornega jezika. Govorjenje v ozkih krogih, kakor so družina, delavnica, urad, družba znancev in pod., mora nuditi človeku občutek lahkote, neposrednosti in naturnosti; v njem se nujno kaže človekova individualnost, njegov izvor, njegove navade, odlike in pomanjkljivosti: skratka, taka govorica je že sama po sebi izrazito osebna. Imamo ljudi, ki govore — v smislu naših ljudskih rekel — lepo kakor bi rožice sadil, ali naglo kakor bi orehe stresal, gostobesedno kakor raztrgan dohtar; nekaterim teče jezik kakor namazan, drugim gre beseda bolj težko in počasi iz ust, čutiš, da se jim nekje zatika ali da nastaja prevelika razdalja med naglim mišljenjem in počasnim govorjenjem, da ne omenjamo prirojenih ali privzgojenih govorilnih napak in tistih govorilnih motenj, za katere nam je dala psihoanaliza zanimivo razlago. Skratka: pogovorni jezik je govorečemu človeku to, kar pišočemu njegov stil: le style, c'est l'homme, izraz njegove osebnosti, njegovega temperamenta in v svojih muhastih spremembah celó njegovega razpoloženja, saj vemo iz lastne skušnje, da je človek včasi bolj, včasi manj nastrojen za govorjenje, pri čemer ima nemajhno vlogo trenutno osebno počutje, posebej še živčna spočitost.

Zaradi tega je torej pogovorni jezik najbolj sproščena govorica, fluktuacija vseh mogočih ostankov in vplivov in v širokem ljudskem krogu največji izvor živega jezika, odkoder prehajajo mnoge tvorbe — prečiščene skozi precejalo slovniških norm in slovstvenega okusa — tudi v knjižni jezik in njegov zborni govor. **Kakor ne moreš razmejiti osebne govorice in narečja,** ne moreš postaviti ostrih meja tudi nasproti zbornemu govoru, ki bo vzlic temu, da predvsem upošteva določena pravorečna in leporečna pravila, imel še vedno kaj prostora za oseben prizvok in individualen odsvit govorilca.

Vzlic starim in neodpravljivim svoboščinam pogovornega jezika pa ga ne smemo povsem zanemarjati in prepuščati divji anarhiji. Ramovš-Breznikov Slovenski pravopis zaznamuje vsaj nekatere glagolske pogovorne oblike poleg knjižnih in tako mimogrede opozarja na problem pogovornega ali občevalnega jezika. Redko kdo se je doslej ustavil pred vprašanjem, ki se je zdelo povsem malopomembno: kako govore naši ljudje, predvsem izobraženci, v vsakdanjem življenju? Vsa silovitost naših puristov se je obrnila zoper jezik v knjigah in v listih, kdaj pa kdaj se je kdo dotaknil pomanjkljivosti zbornega govora, ki naj bi ga gojili govorniki vseh vrst v okviru retoričnih pravil, t. j. umetnosti prepričevaja; vsakdanja govorica, ki jo največ ljudi goji in posluša, pa ni zaslužila kritične pozornosti in vendar je tudi v nji odraz naroda in njegove duše, tudi v nji se skozi neštete osebne in krajevne inačice pretaka jezik, ki doseza v stvaritvah pesniških umetnikov, na vrhovih prečiščene pismene besede, svojo najvišjo popolnost. Zaradi tega nikakor ne gre, da bi pozabili na našo vsakdanjo besedo in jo povsem prepustili muhavosti trenutkov in brezobzirnosti osebnega okusa in neokusa.

Kakor knjižni jezik in zborni govor, potrebuje tudi pogovorni jezik nekaj discipline in obenem z njo neko formalno kulturo. Kjer koli človek govori: v družini, v družbi ali v delavnici, povsod bi moral pokazati spoštovanje do jezika, ki ni samo naravna lastnost, marveč tudi nravna odlika, ima torej neke svoje moralne dolžnosti. Človek, ki mu je kaj do kulture, bi se ne smel niti v pogovornem jeziku preveč subjektivizirati in se posluževati prevelikih svoboščin; ne samo, da mora biti kar se dá neposredno razumljiv za druge, marveč mora vzbujati v drugih tudi višja, plemenitejša čustva. Zato ne smemo iz pogovornega jezika izključevati čuta za pravilnost in čuta za lepoto, ne logike človeškega mišljeja, ne morale našega čustvovanja. Predvsem pa je treba kar se dá odpravljati naplavino zunanjih vplivov, ki pačijo domače besedišče in se ne prilegajo kot tujerodni vsiljenci bistvu našega jezika. V tem pogledu smo v novejšem času spet nazadovali, namesto da ob večji narodni zavesti napredujemo. Kar neverjetno je, kako hitro se Slovenec v tem pokvari, s kakšno lahkoto se šopiri v vsakdanji govorici s tujim perjem in začenja cemeščat is tujkami. Morda je v tem poleg lo najbolj navadne domače besede nadopomanjkanja okusa tudi pomanjkanje ponosa, kajti ponosen in samozavesten narod bi storil ravno nasprotno; skušal bi povedati vse po svoje, da tako bolj poudari svoje bistvo in svoj jezik, zlasti kadar gre za vsakdanje pogovore, ne za kakršno koli strokovno razpravljanje.

Pravilo bodi: Vsak Slovenec naj se potrudi govoriti — četudi z osebno barvo — kolikor mogoče lep, pravilen, čist, jasen in razumljiv jezik, vsak naj bi skrbel, da iztrebi iz svoje govorice sledove rovtarstva, tega, kar je grajal že Prešeren in kar je pozneje dobilo poleg kmetavstva še posebne mestne in malomestne oblike. Avgijev hlev našega jezika ni več samo v rovtarstvu, marveč tudi v meščaskih razvadah, v neokusnosti in spakovanju naše gospôde, ki tako redko kaže ne le odgovornost za vsebino in duha svojega govorjenja, marveč tudi za njegove forme. In ne pozabimo, da je sleherna kultura tudi disciplina in forma, prehod iz osebne anarhije k občim objektivnim normam, ki nujno usmerjajo življeje! Jezikovna amuzičnost in zanikrnost nam ne bodi ne vzor in ne pravilo.

Posebne nakaznice za čevlje in tekstilno blago

Čevlje in tekstilno blago je v smislu izvršilne odredbe št. 2 šefa pokrajinske uprave z dne 9. sept. 1944, Službeni list št. 63 z dne 16. sept. 1944, mogoče kupiti pri trgovcih samo s posebno nakaznico. Posebne nakaznice pa daje mestni preskrbovalni urad samo na podlagi prošnje, spisane na predpisani tiskovini in po predhodnih uradnih poizvedbah. Gotovo je mnogo oseb, ki imajo ponošene ali raztrgane čevlje, obleke, perilo itd., vendar se je med prosilce vrinilo tudi mnogo takih, ki zaprošenega blaga ne potrebujejo tako nujno. Taki prosilci po nepotrebnem obremenjujejo urade, hkrati pa škodujejo onim, ki obutev in blago res nujno potrebujejo, ker le-tem vprav zaradi ogromnega števila vloženih prošenj ni mogoče takoj ugoditi. **Skrajno brezvestno in nesocialno je, če kdo prosi za posebne nakaznice, pa ima doma še več uporabnih oblek in čevljev. Vsi taki primeri so v smislu navedene odredbe kaznivi.**

Vedeti je treba, da mestni preskrbovalni urad pri izstavljanju posebnih nakaznic res potrebnim ljubljanskim prebivalcem **predvsem upošteva številne begunce, ki so brez vsega pribežali v Ljubljano ter one ljubljanske prebivalce, ki so bili oškodovani po letalskem napadu in so pri tem izgubili vso obleko, perilo in obutev.**

Zato prosimo, da ne nadlegujete uradov mestnega preskrbovalnega urada z raznimi prošnjami, intervencijami in urgencami, ki jih v sedanjih okoliščinah ni mogoče upoštevati. Zlasti prosimo vse tiste, ki obleke, perila, čevljev itd. niso prav nujno potrebni, da v svojem interesu, še bolj pa v interesu res nujno potrebnih prosilcev ne vlagajo omenjenih prošenj ter ne obremenjujejo po nepotrebnem uradovanja tudi takrat, ko je kontingent določen.

Mestni preskrbovalni urad upa, da bo to svarilo zaleglo in da bo marsikateremu vsiljivcu in neupravičencu prihranjeno razočaranje, ki je združeno s kazenskimi posledicami zaradi prekršitve zgoraj navedene odredbe.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Nedelja, 15. aprila: Helena, Anastazija.
Ponedeljek, 16. aprila: Benedikt.

DEŽURNE LEKARNE

Nedelja: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Gosposvetska cesta 4; Bobinec ded., Rimska cesta 31.

Ponedeljek: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12; Nada Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo ima mestni zdravnik dr. Vinko Igličar, Tržaška cesta 14, telefon 22-89.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 15. aprila, ob 17.: **S. Lagerlöf-B. Begović: Gösta Berling.** Izven. Cene od 40 lir navzdol.
Ponedeljek, 16. aprila: Zaprto.
Torek, 17. aprila, ob 17.: **S. Lagerlöf-B. Begović: Gösta Berling.** Red C.

OPERNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 15. aprila ob 17.: F. Lehar: **»Dežela smehljaja«.** Opereta. Izven. Cene od 60 lir navzdol.
Ponedeljek, 16. aprila ob 17.: **Koncert v Unionski dvorani.** (Za dijaštvo.)
Torek, 17. aprila: Zaprto.

Opera pripravlja kot naslednjo premiero Webrovo opero »Čarostrelec«, katere prva uprizoritev v letošnji sezoni bo prihodnji teden.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, 15. APRILA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10—8.50: V - seli zvoki za nedeljsko jutro. 8.50—9.00: Poročila v slovenščini. 9.00—10.00: »Pozdravi iz domovine«. — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec, sodeluje komorni zbor. 10.—10.15: Poročila v nemščini. 10.15—11.00: Iz naše zakladnice. 11.00 do 11.30: Osrednji nemški spored. 11.30—12.00: Slovenska ljudska oddaja. 12.00—12.30: Napoved sporeda — nato opoldanski koncert. 12.30—12.40: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.40—14.00: Nemški ljudski koncert. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Osrednji nemški spored. 15.00—15.45: Ljubimkanje z glasbo. 15.45—16.00: 15 minut za podeželje. — Ing. Jože Padar: Ureditev gnojišč. 16.00—18.00: Koncert za vojake. Vmes od 17.00 do 17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 18.00—19.00: Nesmrtna glasba nemških skladateljev. 19.00—19.30: Mali koncert; sodelujeta sopranistka M. Šifrer in planist. M. Lipovšek. 19.30—1945: Poročila v slov. 19.45—20.00: Kaj prinaša prih. teden. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—22.00: Pisan večer z vedro glasbo veselimi popevkami in šaljivimi prizori. — Sestava in vodstvo: dr. Anton Röger. 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15 do 24.00: Glasba pred polnočjo (prenos).

T R I C I K E L

z dobro ohranjeno pnevmatiko in nosilnostjo 200 kg — **kupimo takoj.**
»ATEBA«, D. Z O. Z., LJUBLJANA,
Prisojna ulica št. 5. Telefon št. 26-42.

P R E K L E

Prispela je večja partija fižolovih prekel. Interesenti naj se zglasijo v skladišču Glavne kmetijske blagovne zadruge, Maistrova ulica štev. 10.

Z A H V A L A. Vsem, ki ste spremili našo drago mamo, gospo

MARIJO GOLOB

na zadnji poti, izrekamo iskreno zahvalo, posebno pa g. župniku p. Gabrielu Planinšku, g. prof. dr. Lušitzkemu, ge. doc. dr. Merljak, gg. zdravnikom in čč. sestram interne klinike.

Žalujoči ostali.

Z A H V A L A. Globoko užaloščenim prijateljem in znancem, zlasti g. primariju dr. Heferlu, g. primariju dr. Flajsu in ge. dr. Kuralt-Vončinovi za pomoč in tolažbo do pokojnikove poslednje ure, Zdravniški zbornici, v katere imenu je spregovoril v slovo g. predsednik dr. Meršol, sostanovalcem in vsem, ki ste ob bridki izgubi našega nepozabnega dragega

DR. FRANCETA VIRANTA

tako iskreno sočustvovali, mu poklonili v zadnji pozdrav cvetja letošnje pomladi in ga spremili do preranega groba, se toplo zahvaljujejo

mati, sestra in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 15. aprila 1945.

Z A H V A L A. Vsem, ki ste spremili našega dragega gospoda majorja

JULIJA CESARJA

k večnemu počitku, zlasti čč. duhovščini, zastopnikoma Slov. domobranstva, g. komandantu polkovniku Krenerju in g. podpolkovniku Vizjaku, g. majorju Cokanu za ganljivi poslovilni govor, vsem gg. stanovskim tovarišem in prijateljem, Slov. domobranstvu za častno spremstvo, gg. pevcem ter darovalcem vencev in cvetja — iskrena zahvala. — Maša zadušnica bo v četrtek 19. t. m. ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Žalujoči ostali.

† Po daljšem trpljenju je na poškodbah, dobljenih v izvrševanju svoje službe za prehrano ljubljanske pokrajine, umrl gospod

B A Č K O J U R I J

šofer Prehranjevalnega zavoda v Ljubljani

doma iz Ičeva v Dalmaciji.

Zvestega uslužbenca bomo **pokopali v ponedeljek, 16. t. m., ob 8.30. Pogreb bo z Žal na pokopališče k Sv. Križu.**

V L j u b l j a n i , dne 14. aprila 1945.

Pokrajinski prehranjevalni zavod »P r e v o d«, Ljubljana

Po cvetočih lokah in poljanah

In zopet so tulipani odcveteli, širna barska ravan je sveže ozelenela, drevesa se oliščajo, v vodah pa postaja živahnejše med neštetimi rastlinami, ki streme k soncu, k svetlobi, kamor je z duhom in čuvstvi stremeti tudi nam, saj le v sinjih, čistih višavah se iznebimo vseh spon, priklepajočih nas na snov, ki je bila, je in bo vzrok vsega zla na svetu. Blažen mir se razlega po naravi. Daleč od ljudi in skrbi se nam razodevajo lepote stvarstva in nas zazibljejo v prijetne misli, ki jih žal v daljših presledkih prekinja zlovešče brnenje letal — ta ponos civilizacije in obenem ubožno spričevalo kulturi 20. veka.

Čim zapustimo Ljubljano, je takoj tišje okoli nas, tu in tam le zarentači kak voz in odmeva topot kopit ali pa težek korak pešcev na trdi cesti, ki drži proti Igu. Z njiv nam doni na uho kak kratek »hi« ali pa zategnjen »e-e-e«, vmes pa brenče, zurajo in pojo krilca neštetih žuželk svojo združeno, sluhu skoraj nezaznavno, enolično melodijo kot spremljevalni napev »aleluji« iz neštetih ptičjih grl. Čim smo mimo skupin hiš pri Mokarju, od katerih se nam vidi ena, kakor da je kdo zabijal v omet večje in manjše žeblje, ki jih je pa potem s koščki ometa vred zopet izruval iz zida, se nam odpira razgled zlasti proti jugu na Dolenjski kras, ki se začenja s Sv. Ahacom nad Turjakom, za njim se pa nizajo klanci Grosupeljskega gričevja tja do Roga in Gorjancev. Ko zavijemo za Kozlerjevim pogoriščem na Hauptmanco, opazimo tik ob cesti razne lijake, ki so jih izdolbli svoj čas topovski izstrelki z Gradu. Povsod v obcestnih jarkih je ozelenel krož, je dvignila svoje sivozelene mečke vodna perunika, je pomolila iz črne zemlje vodna kislica svoje liste, na vlažni obali se pa šopirijo rumenoglave kalužnice v dolgih vencih, med njimi pa poganjajo svetlolistne potočnice, ki bodo kmalu zdaj še od kalužnic zarumenelo obal okrasile s svetlo, očem godečo modrino.

Onim, ki jim ni do daljših sprehodov in ki jih zanima prerod narave, zlasti vodožitja, bo nudil nadomestek botanični vrt, kjer se v raznih vodoživnjakih vzbuja vodno življenje. Dasi je letošnja zima marsikaj uničila, se rožnati, meli in veliki beli in rumeni lokvanj (Nymphaea rosea, candida, alba et Nuphar luteum) prav naglo razvijajo, stremeč k gladini, da bi kakor vodne vile čim prej razgalile svoja cvetoča nedrija, nežno jih s svojimi žarki poljubljajočemu Dažbogu. — Naš botanični vrt žal nima mecenov, nasprotno je pa nehote dobavitelj semen drugim. Zato je tembolj razveseljivo omeniti, da je g. ravnatelj Lap iz zaklada mestne vrtnarije dal pretekla leta za vodoživnjake na razpolago širokolistne kolokazije (Colocasia), ostrice (Cyperus) in pa velevalisnerije (bot. vrt ne goji teh rastlin radi pomanjkanja cvetličnjaka), gospa Loeserjeva je pa lani in letos poklonila zlate ribice, za kar gre obema prisrčna zahvala.

V Ljubljani se razvija kulturno življenje več ali manj nemoteno od dogodkov časa, lahko bi rekli celo pospešeno. To velja vsekakor za akademijo znanosti, za narodopisje in folkloristične podatke in za prirodoslovni muzej; zaradi tega je več ali manj nerazumljivo, da je akvaristovstvo nekoliko nazadovalo, dasi druži, kakor redko katera druga veda, človeka s prirodo in se poveže teorija takoj s prakso — po sobnih vodoživnjakih. Kot vzrok nazadovanja se navaja, da časi niso za to primerni, da je polno drugih reči in skrbi in tako se celo opuščajo občni zbori društev. Kulturno stremljenje bi moralo biti pač tako globoko zasidrano, da ga tudi izjemni dogodki ne omajejo; nasprotno, v današnjih časih, s svojim kulturo zrahljajočim vplivom bi se moralo to stremljenje celo povečati, kajti zastoj pomeni — nazadovanje. Naš narod, ki bi rad kulturno načeloval številnim narodom evropskega jugovzhoda, se mora tega zavedati. — Kultura in srca omika — naj bo vedno naša dika! **O. S.**

Moderne zobne proteze

Po presledku skoraj dveh let je izšel sedaj še II. del skript o parcielni protezi od že priznanega avtorja na tem polju, M. U. dr. Milana Perka, specialista za ustne in zobne bolezni in direktorja dentistične šole v Ljubljani. Isti pisec je lani izdal učno knjigo o nerjavečem jeklu, ki obravnava predvsem laboratorijska dela kron in mostičkov. Kot nekak zaključek ogromne snovi o zobni protetiki je smatrati sedaj še poslednje njegovo delo o delni zobni protezi, dočim so tvorila nekak uvod v celi ciklus zobne protetike leta 1943 napisana skripta o totalni protezi. Ker so bile ocene o prvih dveh delih že napisane, preostane spregovoriti še o parcielni protezi, kjer zahteva študij načrta, gradnje in namestitve čestokrat še večje poglobitve kakor pa je to potrebno pri totalni protezi.

Glede opredelitve delnih protez, kjer priporoča največ Kennedy-jevo, je pisec mnenja, da je nemogoče napraviti enostavno, razumljivo opredelitev, ker imamo danes toliko možnosti različnih izdelav in srečamo vedno nova izkustva, da se lahko reče, da tudi časovno še ni naša znanost zrela za postavitev kake bolj komplicirane opredelitve delnih protez. In če pri vsem tem upoštevamo še gibanje v čeljustnem sklepu, nam bo jasno, da tega ne moremo posnemati z nobeno umetno aparaturo in je vsako delo res popolnoma individualno. Protezo moramo zgraditi predvsem v fiziološkem smislu, da bo pacient dobro grizel, glede estetskih zahtev pa nam dobro služijo za napravo umetnega mesa razne umetne smole, ki imajo naravnejšo in stanovitnejšo barvo od kavčuka in tudi ne dražijo sluznice.

Pred napravo kake proteze se mora izvršiti predvsem preiskava v ustih, ker je važno, v kakšnem stanju se nahajajo preostali zobje. V splošnem naj bo naše načelo: kar je zdravega, ohranimo, kar pa je bolnega in neozdravljivega, odstranimo! — Pisec definira pojem resilence, ki so ga ustvarili Američani in nam izraža sedanje, popuščanje, elastičnost in odstopanje proteze v zvezi s kakovostjo sluznice. Tudi oblika čeljusti in čeljustnega sklepa vpliva na protezo ugodno ali v nasprotnem smislu. Za »Freiendprothese« rabi pisec izraz krilna proteza, ki je lahko eno- ali dvokrilna. V nadaljnjem poglavju nam podaja avtor definicijo snemljivih in stalnih oziroma pričvrstenih delnih protez, h katerim zadnjim spadajo mostički. Ameriška šola je mnenja, da je bolje nameščati manjkajoče zobe s protezo kakor pa z mostičkom, ker so proteze bolj elastične in higienične. Vendar imajo tudi slabe posledice, ker nam lahko razmajejo zobe opornike. Z izumom nerjavečega jekla je delna proteza mnogo pridobila na svoji uporabnosti zaradi večje higieničnosti, zaradi prenašanja toplotnih izpremeb na sluznico in zaradi manjše obsežnosti. Po piščevem mnenju je delna proteza indicirana vedno le tedaj, kadar ni več mogoče napraviti smotrnih mostičkov.

Posebno poglavje posveča pisec dviganju griza, ki ga dvignemo pri totalnih protezah po antropoloških, torej kefalometričnih merilih, pri delnih pa le v nekako patoloških primerih. — Ko govori o materialu za delne proteze, omenja kavčuk, umetne smole, zlato, razne več ali manj korozijske obstojne zlitine in pa nerjaveče jeklo. Sledi popis pridobivanja kavčuka in njega kemije ter izdelovanja za zobne proteze. Umetne smole so ogljikove spojine in nastajajo kot končni produkt polimerizacije ali kondenzacije. Polimerizacija je pojav, pri katerem se združijo majhne molekule neke snovi v večje in tako nastale nove molekule tvorijo osnovne delce novo nastale snovi-polimerizata. Mešani polimerizati imajo važno vlogo vprav v zobni tehniki. Med najvažnejšimi snovmi za dobavo umetnih smol so acetilen, amoniak, naftalin, formaldehid in acet-aldehid.

Zlate plošče izdelujemo navadno iz 18-karatnega zlata, ker je šele ta zlata zlitina dovolj trda in elastična, vendar danes jeklene plošče že močno izpodrivajo zlate. Plošče iz nerjavečega jekla so zelo trde, elastične, najtanjše in korozijsko polnoma obstojne ter tvorijo najboljše ogrodje za napravo umetnega zobovja. — Snemanje odtisa čeljusti za napravo delnih protez je lahko zelo komplicirano in mora biti zares strokovno izvršeno od sposobnega protetika. Sledi opis vlivanja modelov, posnetka griza, nastavljanja zob, ki jih lahko izgotovimo iz umetne smole. Pri napravi kovinske proteze je glavni namen zmanjšanje plošče, seveda, če so zobje nosilci ali pa oporniki dovolj močni. Čim manjša je plošča, tem večja je obremenitev lastnega zobovja. — V poglavju o zasidranju delne proteze se srečujemo z nizom dobro izbranih strokovnih izrazov kakor blažilec (Kraftdruckbrecher), oporilo ali ustalilec (Kippmelder), prožna vez, odbojna zaponka ali naslonka, polznik ali zapah (Geschiebe), polzilo (del zapaha, ki se premika), pregibalo, drsalo itd. Vse te komplicirane aparature so v moderni protetiki nadomeščene z različno oblikovanimi zaponkami, katerim posvečuje pisec posebno obširno pisana poglavja, skoraj petino celih skript. Za »fortlaufende Klammer« je uvedel pisec izraz zvezna zaponka, zaporne zaponke pa predstavljajo že zagrade (opornice) za majave zobe (Fixationsschienen). Omenja tudi vzmetne zaponke, jahače z grelami (Steg) itd. Piscu moramo biti hvaležni, ker prvi uvaja v slovensko zobno protetično terminologijo izraze, ki so zelo posrečeni in pričajo, kako zelo se je poglobil v vso snov (o tem priča tudi obširni seznam strokovne literature ob koncu skript). — Slednjič je še govora o silah, ki delujejo na protezo v ustih in razvija tukaj lastno teorijo razteznih sil. Sklepa z ugotovitvijo, da mora vsa protetika stremeti za čim popolnejšim nadomeščanjem izgubljenih delov telesa, ki prevzamejo funkcijo manjkajočih organov.

Tekst spremljajo nazorne slike, 122 po številu v podobni izdelavi kakor v prvem delu. Posebna zanimivost pa je ob koncu dodani atlas delnih protez (posnetek iz knjige: Prof. Silvio Palazzi, trattato italiano di odontologia 1942). Posnete so različne gradnje protez v smislu Kennedyjevih opredelitev, kar nam predstavlja 56 slik na zelo poučen način.

Pri letalskih napadih v nizkem poletu naj bodo ljudje skrajno previdni, kajti sovražni letalci napadajo tudi vsakega posameznika. Kadar prilete lovci, naj gre tudi podeželsko prebivalstvo na varno, po možnosti v trdno zidana poslopja. Če pa letalci zalotijo človeka na polju ali na cesti in ni v neposredni bližini primernega zaklonišča, potem je najbolje leči na tla, če mogoče v kako jamo ali razor in tam nepremično ostati toliko časa, da se letala ne oddalje. Če se pred prihodom letal lahko skrijemo v kak grm ali gozd, potem storimo to nemudoma, nikakor pa ne smemo med napadom iskati kritja.

GOSPODARSTVO

= **75 let največje nemške banke.** Te dni je slavila največja nemška banka Deutsche Bank 75letnico svojega obstoja. Zavod je pričel poslovati 9. aprila 1870. Z razvojem nemške industrije in zunanje trgovine se je naglo razvil in si je kmalu pridobil pomembno vlogo tudi v mednarodnih kreditnih poslih. Banka je financirala velika nemška dela v inozemstvu, tako med drugim gradnjo železnice v Bagdad in anatolske železnice, dala je na razpolago tudi znatna sredstva za izgraditev uumunske petrolejske industrije. V Nemčiji sami so se zavodovi posli naglo razširili, kar je pripisati ustanovitvi številnih podružnic v vseh nemških mestih. Tako je že pred prvo svetovno vojno Deutsche Bank zavzela vodilno mesto med nemškimi velebankami. Leta 1929. je v obliki fuzije prevzela najstarejšo velebanko Disconto-Gesellschaft.

= **Vojna škoda v kmetijstvu Južne Italije.** Zavezniška oblastva v Južni Italiji so sestavila statistiko o vojni škodi v kmetijstvu Južne Italije s Sicilijo in Sardinijo. Uničenih je bilo 174 tisoč ha orne zemlje, 2.58 milijona oljčnih dreves, 92.5 milijona trt, 6.4 milijona sadnega drevja, poleg tega 179.000 kmečkih stanovanjskih hiš, 88.300 kv. m hlevov in 1.88 milijona kv. m pokritih prostorov za spravljanje kmetijskih strojev.

= **Bojazen pred inflacijo na Švedskem.** Na občnem zboru delničarjev zavoda Svenska Handelsbanken je predsednik Borwalds v daljših izvajanjih napovedal inflacijo in zmanjšanje vrednosti denarja na Švedskem. Kot znake inflacije je omenil delavske zahteve po zvišanju mezd in naraščanje cen. Ta napoved je vzbudila veliko pozornost. V polemiki zavračajo nekateri listi trditev, da bi delavske zahteve mogle povzročiti inflacijo in očitajo Browaldsu zveze z židovsko propagandno centralo v Ameriki.

= **Premogovna kriza v Angliji in Ameriki** se je v zadnjih mesecih še poostrila. Kakor poročajo iz Stockholma, je predsednik sindikata rudarjev v pokrajini Južni Wales Artur Horner na letni skupščini organizacije izjavil, da je premogovna kriza v Angliji danes bolj resna, kakor je bila kedaj koli v sedanji vojni. Doslej je imela Anglija še možnost posegati po premogovnih rezervah, spričo zmanjšane proizvodnje in rastoče potrebe pa so zaloge tako usahnile, da se je bati še večjih težav v preskrbi Anglije s premogom zlasti za zimo. Rastoče težave v oskrbi s premogom javljajo tudi iz Amerike, kjer so predstavniki rudarjev v rudnikih rjavega premoga sklenili pričeti s stavko, če takoj ne dosežejo povišanja mezd. Ker se to ni zgodilo, je pričelo stavkati 80.000 rudarjev. Ta stavka bo imela hude posledice za vso severnoameriško industrijo jekla. Velika železarna Carnegie Illinois Steal napoveduje, da bo ustavila obratovanje osmih velikih plavžev, če takoj ne dobi potrebnega premoga.

= **Nazadovanje ameriških zlatih rezerv.** Odkar so Zedinjene države stopile v vojno, so pričele nazadovati njene zlate rezerve, ki so prej dolgo vrsto let stalno naraščale. Že v letu 1943. so morale Zedinjene države oddati v inozemstvo za 840 milijonov dolarjev zlata, lani pa so morale oddati zlata za nadaljnjih 1350 milijonov dolarjev.

= **Nazadovanje ameriških dobav živil Evropi.** Po ameriških uradnih podatkih so se v teku lanskega leta dobave živil zaveznikom po zakonu o zakupu in posojanju zmanjšale za eno tretjino. Vsega so lani Zedinjene države dobavile zaveznikom 5.1 milijarde kilogramov živil (od tega odpade 1.15 milijarde kg na meso in 1.2 milijarde kilograma na mlekarske izdelke). V letošnjem letu so dobave nadalje nazadovale. Zlasti slabo kaže dobava mesa, kar povzroča v londonskih gospodarskih krogih precej skrbi. Na konferenci vladnih zastopnikov v Washingtonu je bilo ugotovljeno, da se je položaj Zedinjenih držav glede oskrbe z mesom tako poslabšal, da bodo morale Zedinjene države v juliju ustaviti vsako dobavo mesa Veliki Britaniji, kakor tudi zasedenim deželam.

= **Amerika bo ustavila dobave žita Evropi.** Po ameriških podatkih je lani pridelek pšenice v štirih največjih izvoznih državah (USA, Kanada, Avstralija in Argentina) dosegel sicer 1.75 milijona bušljev nasproti 1.5 milijona bušljev v prejšnjem letu, vendar se kažejo rastoče težave pri oskrbi pasivnih dežel s pšenico. V strokovnih krogih napovedujejo, da bodo Zedinjene države primorane ustaviti dobave žita zaveznikom in »osvobojenim deželam«. Če letos letina ne bo dobra, se bodo težave še povečale. Glavni izvor težav pa je v tem, da trošijo v Zedinjenih državah ogromne količine žita za proizvodnjo špirita kot surovine za izdelovanje umetnega kavčuka.

Bert Oehlmann: 81

NE SAMO ZA ZLATO

Roman

Ethel je prepadeno zastrmela vanj.

»Nikar me napak ne umejte, miss Flake. Razbitina je stvar brez lastnika. Naplavno blago je. Niti vaš oče niti Kiddery torej ne storita zločina, če si prisvojita zaklade. Toda ti zakladi niso bili namenjeni v obogatitev ljudi. Izbrani so bili, da se shranijo za potomstvo kot priča davno minule dobe, ki je ostala njena omika toliko kakor neznana. To je, kar me boli. Morda me lahko razumete — —«

»In še kako vas razumem. Zlasti, ker je vaš oče — —«

Burno ga je zgrabila za roko. »Mr. Baray, kaj morem storiti? O, to je rop — — pač, navaden rop je, kar ta dva kanita — — in moj oče — — o, Mr. Baray, prosim, povejte mi, kaj morem storiti.«

»Nič ne morete,« je toplo dejal.

»A nekaj se mora zgoditi!« je vzkliknila. »Saj vendar ne morete gledati, kako drugi — — —«

»Sreča, da vas vaš oče ne sliši!« se je nasmehnil.

Toda Ethel je bila poskočila in jela razburjeno hoditi sem ter tja.

»Niti tega ne verjamem, da bi bil moj oče kot Kidderyjev družabnik dospel na cilj. O, saj ga niste nikoli videli, tega Kidderyja. Strašen je, Mr. Baray. Nikoli nisem mogla razumeti očeta, da se je vobče spustil v razgovore s takim groznim človekom. Samo zločinci morejo biti na pogled tak kakor Kiddery. Čim bolj in čim globlje razmišljam o vsej stvari, tem jasneje mi postaja, da se je moralo mojemu očetu zgoditi nekaj hudega.«

Baray je molčal. Kaj bi bil pa mogel reči?

»Ta negotovost je strašna.« Ethel je obstala pred njim. »Sama ne vem, kaj naj storim. Dajte, svetujte mi. Do vas imam zaupanje.«

»Dajte mi, da preudarim,« je rekel. »Morda mi pride pravo na misel. Vsekako vam bom po jutrišnjem telefoniral, miss Flake.«

»Zakaj šele po jutrišnjem?«

»Ker me jutri ne bo v Londonu.« Nasmehnil se je. »Čez eno uro odleti moje letalo.«

»Toda kam — — —?« Osuplo ga je pogledala.

»V Nemčijo poletim. Za en dan. Po jutrišnjem bom spet tu — in potem bova videla, kako in kaj.« Mahoma je obmolknil in prisluhnil. »Kaj je bilo to?« je zašepetal.

»Nič nisem slišala.«

»Ali je še kdo v stanovanju?«

»Ne, čisto sama sem. Služkinja se vrne šele ob sedmih.«

»Zdelo se mi je, da slišim korake.«

Stopila je v sosednjo sobo in pogledala okrog sebe. »Kdo ve, kaj ste slišali.« Z nasmeškom se je vrnila. »Toda po jutrišnjem lahko zanesljivo pričakujem vašega klica?«

Dal ji je besedo.

Overbeck je zadovoljno gledal spis, na katerem je bilo mnogo žigov.

»Imenitno,« je rekel. »In kako naglo ste to opravili.«

Draguljar Baray se je tiho nasmehnil.

»Povsem preprosta stvar ni bila,« je dejal. »Najprej sem naletel na docela odklonilno stališče. Izvoz zlata je podvržen neštetim določbam, in kakor hitro gre za umetnine, postane stvar še težavnejša. Pred vsem je bila velika nevarnost v tem, da bi utegnili terjati izkaz o izviru. Kaj bi jim bil mogel odgovoriti?

Za uredništvo: Milan Zadnek. — Za izdajatelja: Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno: Fran Jeran. — Za inseratni del: Ljubomir Volčič.

MALI OGLASI

Službe išče

NATAKARICA, poštena, sprejme službo. Ponudbe Jutru pod »Poštena gostilna«. 8197-1

Službo dobi

HIŠNICO, ki ji dam poleg plače vso hrano in stanovanje, sprejmem. Naslov v Jutru. 8261-1a

POSTREŽNICO za trikrat tedensko popoldne, s hrano, sprejmem. Naslov v Jutru. 8175-1a

Vajenci(ke)

VAJENCA za avtomehaniko takoj sprejmemo. Merkur, Puharjeva 6. 8238-44

VAJENKO, šiviljsko, s primerno izobrazbo, iz središča mesta, sprejme boljši salon, takoj ali pozneje. Naslov v Jutru. 8114-44

Zaslužek

ŠIVILJO za na dom takoj sprejmem. Naslov v Jutru. 8289-3

NEMŠČINO in druge jezike poučujem. Priprava vseh srednješolskih predmetov. Vrhovčeva 12, visoko pritličje, levo — križišče Jegličeve. 8249-3

Prodam

USNJE za podlogo, špalt, in moške nove čevlje št. 40 prodam. Orel, Bežigrad 19. 8189-6

KOKOŠI, dve, prodam ali zamenjam za otroška oblačila. Naslov v Jutru. 8190-6

STROJ, brusilni, enofazni, 220 V, 0.7 KS, 2800 obratov, prodam. Naslov v Jutru. 8194-6

KOLO moško, prodam. — Ilirska ulica 6. 8145-6

KLOBUK, moški, plišast, in damski, nov, vijolične barve, prodam. Lah Lojze, Sv. Petra c. 42. 8170-6

STROJ, vrtalni, ročni, mizni, prodam oz. delno zamenjam za protivrednost. Ogled ob nedeljah. Poljanska c. 58a, dvorišče. 8155-6

ČEVLJE, sive, semiš, št. 37-38, nove, prodam. Naslov v Jutru. 8139-6

VOZIČEK, športni, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 8128-6

FOTOAPARAT, znamke »Rodenstock«, z vdelanim merilcem, 6×9 ali 6×4.5, proda Franjo Falatov, uradnik ZSZ, Miklošičeva 20/I, soba 289. 8064-6

PLAŠČ, pomladanski, moški, iz predvojnega blaga, prodam ali zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 8073-6

ČEVLJE, damske, semiš, modre, skoraj nove, št. 38, s srednjo peto, ugodno prodam. Rožna dolina cesta VIII št. 3, levo. 8275-6

OGREVALKO, bencinsko (Lötlampe), prodam. Povšetova 3/I. 8311-6

LIMONO v čaju in limonado dobro nadomešča limonin ekstrakt »Citrol«. Stekleničko prinesite s seboj. Drogerija Anton Kanc, Židovska ulica 1. 7668-6

RADIOAPARAT, 6+1, nov prodam. Bohoričeva 24a. 8226-6

KOLESI, moški, rabljeni, prodam. Mehanik, Dunajska 12, dvorišče. 8167-6

SPALNICA, starejša, z vložki, naprodaj. Naslov v Jutru. 8143-6

RADIOAPARAT, petcevni, nov, in pisalni stroj prodam. Naslov v Jutru. 8137-6

SVILO, čisto, in svilen Jersey, krasne barve, vse predvojno blago, prodam. Gabršek, Breg 16. 8091-6

TOBRALKO za kopalne oblekce, delen in kambrik za predpasnike prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 7968-6

OKSFORD in svilen poplin za boljše moške srajce prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 7967-6

BLAGO, svileno, za damsko perilo, 5 m bele svile, 5 m krepp georgeta, rjavega, enobarvnega, prodam ali zamenjam. Naslov v Jutru. 7966-6

RADIOAPARAT »Radione« zelo dober, prodam. Naslov v Jutru. 8251-6

VOZIČEK, športni, predvojni, močan, prodam. — Ogled v nedeljo ves dan. Staničeva 21/II. 8252-6

RADIOAPARAT, majhne oblike, 2+1, nov, in kompletno dinamo za kolo ugodno prodam. Ponudbe Jutru pod »Dinamo«. 8257-6

PRIBOR, desertni, fini, vilice, noži, 24 komadov, zelo lepo darilo, ugodno prodam. Drofenik, Kolezijska ulica 20. 8258-6

BLAGO za plašč, črno, ter črno svilo, krep de chine, za obleko, predvojno, ugodno prodam. Drofenik, Kolezijska 20. 8259-6

PISAL. STROJ, portabl, prvovrstne znamke, v najboljšem stanju, proda Hvastija, Javornikova 13. 8268-6

KOLO, moško, znamke »Feniks«, v dobrem stanju, prodam. Bohoričeva 13. 8269-6

GARNITURO: kavč, dva fotelja in stolček, s predvojno preobleko, v najboljšem stanju, ugodno prodam. Naslov v Jutru. 8271-6

ŠIVAL. STROJ »Singer« prodam. Krže, Pugljeva 28, Kodeljevo. 8274-6

KOLO, skoraj novo, moško, prodam. Planinšek, Staretova 18, Trnovo. 8312-6

BLAGO, belo, saten keper, predvojno, nekaj metrov, primerno za zdravniške-lekarniške halje, prodam. Redka prilika! Škof, tvrdka Kunc, Frančiškanska ul. 2. 8276-6

OBLEKO, novo, sivo, moderno, prodam. Naslov v Jutru. 8306-6

OBLEKO, zelo lepo, svileno, črno, za mlajšo osebo, prodam. Naslov v Jutru. 8305-6

KOLO, moško, športno, kakor novo, prodam. Celovška 55/I. 8277-6

ČEVLJE, nove, ženske, št. 38-38½, športne, črne, prodam. Naslov v Jutru. 8280-6

POSTELJICI, dve, otroški, za dojenčke, na koleščkih, prodam. Vraničar, Pokopališka 1/I. 8282-6

ŠTEVEC, električni, za izmenični tok, tip W. 220 voltov, 5 amp, ter velik gramofon z 38 ploščami prodam. Marinčič, Galjevica 256. 8112-6

VLAK (igračo) prodam. Naslov v Jutru. 8039-6

TRICIKEL, obrtni, močan, z zaprto omaro, prodam. Kolodvorska 8, pritličje. 7992-6

PLAŠČ, nov, ženski, rjav, za manjšo postavo, prodam. Mahkovic Ana, Rožna dolina cesta VIII, št. 12. 7944-6

OBLEKO, sivo, poletno, kemično očiščeno, črn žaket s telovnikom, modnimi hlačami, črne breeches, damski kostum, 2 para nizkih moških čevljev, kokosov tekač 7½ m, fotoaparat 9×12 (film, plošče) prodam. Ogled 12—14, 18.30 do 19.30. Igriška 3/II, levo stopnišče, vrata 21. 8321-6

ČEVLJE št. 39, belo-modre, damske, in čevlje s torbico iz modrega boksa prodam. Poljanska 18/II, levo. 8320-6

ŠTEDILNIK na dve plošči z obloženimi ploščicami vred prodam. Naslov v Jutru. 8287-6

RADIOAPARAT, popolnoma nov, 4+1, ugodno prodam. Naslov v Jutru. 8291-6

ŠIVAL. STROJ, z okroglim čolničkom, prodam. Vošnjakova 10/I, desno. 8292-6

KOLO, moško, prodam. Gosposvetska 12/III. 8295-6

PISAL. STROJ, pisarniški, ugodno prodam. Naslov v Jutru. 8297-6

VOLNO predvojno, prodam. Naslov v Jutru. 8299-6

SALONARJE št. 36, rjave, semiš, prodam. Pirc, Brankova 3. 8301-6

GOJZERJE, ženske, št. 37, prodam. Ogled 8—10. Naslov v Jutru. 8304-6

PRODAM: 2 klavirski harmoniki »Scandalli« z 2 registroma, 96—120 basov, popolnoma novi, in dve diatonični, s poltoni, znamke »Plajs« in »Hohner«, dalje dve kolesi, dobro ohranjeni, z novimi gumami, eno športno, s prestavami. Beljaška 34. 8310-6

VOZIČEK, otroški, globok, prodam, Celovška 50, dvorišče. 8309-6

PLAŠČ, damski, marengo, in moške čevlje štev. 42 prodam. Naslov v Jutru. 8315-6

KOLO, damsko, sivo, kompletno z lučjo, in moško kolo brez gume, obe v dobrem stanju, prodam. Mehanik Ambrož, Dunajska cesta 71. 8316-6

RADIOAPARAT prodam. Zaloška 10/II. 7919-6

ČEVLJE, ženske, rjave, nizke, št. 37, prodam. Sv. Petra nasip 71, pritl., levo, 3. vrata. 8267-6

APARAT za čiščenje parketa, moško maliko-garnituro in damsko svileno garnituro, vse predvojno blago, prodam. Naslov v Jutru. 8308-6

KOLO, moško, malo rabljeno, in potovalni radioaparat prodam. Naslov v Jutru. 8242-6

FOTOAPARAT Superbaldina, z daljinomerom, in kinoprojekcijski aparat 16 milimetrov prodam. Ogled: Fototehnika, Dunajska 15. 8227-6

GOJZERJE št. 36 prodam. Žabjek 7. 8221-6

TRICIKEL, otroški, dobro ohranjen, prodam. Janševa ulica 13. 8223-6

RADIOAPARAT, petcevni, moško kolo brez gum in otroško kolo prodam. Križevniška 7/I, levo. 8206-6

RADIOAPARAT, dober, 4+1, prodam po ugodni ceni. Ključavničarska 3/I. 8208-6

PREPROGO, perzijsko, 380×244, prodam. Naslov v Jutru. 8210-6

ELEKTROMOTOR, ½ KS, enofazni, 220 V, prodam, delno za protivrednost, delno za gotovino. Naslov v Jutru. 8176-6

BLAGO za moško športno obleko ali za damski plašč, svetlo, prodam ali zamenjam. Rimska 9/II, vrata št. 16. 8177-6

DARILO, primerno za birmanca, prodam. Rimska 9, II. nadstr., vrata št. 16. 8178-6

SVINJO, mlado, prodam. Podlimbarskega 46. 8180-6

DARILO, moško, dragoceno, prodam oz. zamenjam. Naslov v Jutru. 8182-6

Kupim

HRAM, Modro ptico in druge knjige, samo dobro ohranjene, kupi knjigarna Žužek, pasaža. J-447-7

ROČKE (kante), pločevinaste, kupuje »Petrolnafta«, A. Hmelak, Ljubljana, Ciril-Metodova 35a. J-442-7

DELEN, tobralko ali slično blago za pregrinjalo kavča, nekaj metrov, kupim. Naslov v Jutru. 8181-7

PREPROGO, perzijsko, dobro ohranjeno, kupim brez posredovalca. Resne ponudbe Jutru pod »Perzere«. 8122-7

LJUBLJ. ZVON, tudi posamezne letnike in mesečnike, kupim. Ponudbe Jutru pod »Ljublj. Zvon«. 7217-7

KOLO, žensko in moško, staro, lahko v neuporabnem stanju, brez gum, kupim. Ponudbe Jutru pod »Takoj plačam«. 7907-7

KLAVIR, koncertni, ali pianino, kupimo. Ponudbe upravi Jutra pod »Odličen«. 8267-7

ZNAMKE, kompl. zbirko ali posamezne partije, kupim. Ponudbe »Jutru« pod »Znamke«. 7218-7

ORLA, dva, velika, nagačena, kupi državno gledališče. Ponudbe tajništvu Opere. 8266-7

STEKLENICE vseh vrst, pletenke, šiviljske odpadke, pločevinaste sode, vsakovrsten papir in tehnične predmete stalno kupuje ter plača najbolje Metalia, Gosposvetska 16, tel. 32-88 — nasproti Delavskega doma. J-448-7

FOTOAPARAT kupi ozir. nudi protivrednost nekadilec. Gramofon prodam ali zamenjam. Homan, Sv. Petra nasip št., dvorišče. [illegible]

SLOV. KNJIGE, dobre, kupim. Ponudbe Jutru pod »Bibliofil«. 7216-7

GRAMOFON, električni, kupim. Ponudbe Jutru pod »Priključek na radioaparate«. 8256-7

KRPE, šiviljske in krojaške, kupi Gerkman Ludvik, Hrenova 8. 7447-7

FOTOAPARATE vseh vrst kupuje in sprejema v komisijo fototrgovina Janko Pogačnik, Dunajska c. 20, nasproti kavarne Evropa. 8020-7

SLAMOREZNICO kupim. Dam deloma protivrednost. Ponudbe Jutru pod »V dobrem stanju«. 8034-7

METLO, vrtno, »Helios«, jekleno, kupim ali zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 8038-7

KOLO, damsko, dobro ohranjeno, kupim in deloma zamenjam. Naslov v Jutru. 8294-7

SLOVENSKO in tuje leposlovje ter ostale izvirne knjige in prevode — kupuje Janez Dolžan — knjigarna, Stritarjeva ul. 407-7

KOLO, moško, brez gum, športno, ter dva obroča za žične plašče kupim. Logar, Nunska 3. 8313-7

FAZANA, zlatega, samca, kupim; prodam pavovo samico. Bernekarjeva ulica 9. 8314-7

FOTOAPARATE, fotopribor, kompase, radioaparate ter slične predmete kupi in plača takoj Fototehnika, Dunajska 15. 8228-7

POHIŠTVO za jedilnico oz. samsko sobo, kombinirano omaro, kavč, ter lepo žensko kolo kupi Fototehnika, Dunajska c. 15. 8229-7

PLUG okopalnik kupim. Ponudbe Jutru pod »Okopalnik«. 8219-7

KOLO, moško in damsko, novo ali dobro ohranjeno, lahko tudi brez gum, kupim. Ponudbe Jutru pod: »Dvokolesa«. 8220-7

VOSEK, čebelni, ali parafin, 2—4 kg, kupim. Prelovšek, Opekarska c. 31. 8209-7

KOLO, žensko, dobro ohranjeno, brez gum, kupim ali dam protivrednost. Samo popoldne. Naslov v Jutru. 8474-7

HARMONIKO, klavirsko, 40—80 basov, kupim ali dam protivrednost. Naslov v Jutru. 8140-7

RJUHE, kapne, žimnice, pohištvo, porcelan in drugo kupi trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 8141-7

NAKUP in prodaja vsakovrstnih predmetov. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 8142-7

PREPROGO, pirotsko ali dragačno, večjo in manjšo, kupim. Ponudbe Jutru pod »Preproga«. 8048-7

TRENČKOT kupim ali dam protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Mastno«. 8082-7

Zamenjam

SPALNICO, šperano, nepleskano, zamenjam za elektromotor 3 ks, 2800 obratov. Naslov v Jutru. 8017-8

ČEVLJE, ženske, sive, št. 38, športne, zamenjam za športne čevlje št. 39. Pri Grudnu, Ulica 3. maja 16, pritl., levo. 8202-8

FLANELO zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 8263-8

ČEVLJE, damske, predvojne, št. 39, popolnoma nove, zamenjam za športni voziček. Naslov v Jutru. 8270-8

VOZIČEK, športni, zamenjam po dogovoru za damsko kolo. Naslov v Jutru. 8281-8

SUKNJIČ in telovnik, moški, dobro ohranjen, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 8285-8

KOLO, moško, jahalnega konjiča in posteljno mrežo prodam ali zamenjam. Rožna dolina cesta IX, št. 29. 7975-8

ZAMENJAM srednje težak voz, nosilnosti do 3000 kg, za praščička jesenca. Sedej Ivan, Rožna dolina, cesta VIII, št. 12. 7945-8

VINO zamenjam za modro galico. Ponudbe Jutru pod »Izvrstno vino«. 8373-8

DRV, 1 kub. m, odda kadilec za protivrednost. Naslov v Jutru. 8293-8

KOSTUM damski, popolnoma nov, temne barve, predvojno blago, za močno postavo, zamenjam za protivrednost. Bolgarska 21, pritl., desno. 8296-8

KOLO, moško, »Diamante«, kakor novo, brez gume, zamenjam oz. prodam. Celovška 107/I, levo. 8300-8

ŠTEDILNIK, železen, zamenjam za protivrednost. Josip Medved, Cesta v Mestni log 15. 8307-8

OPEKO zamenjam za gnoj. Naslov v Jutru. 8234-8

GALICO zamenjam. Piši Jutru, koliko in kaj nudiš, pod »Galica 25 kg«. 8198-8

VOZIČEK, otroški, globok, krem, v najboljšem stanju, zamenjam za dobro ohranjeno damsko kolo. Čelešnik, Cesta na Loko 18/I, Trnovo. 8183-8

OBLEKO, obhajilno, za dečka, lepo, belo, volneno, in lepo damsko perilo zamenjam. Vodnikova c. 90. 8164-8

Za OTOMANO, dobro ohranjeno, dam prav takšen športni voziček. Ponudbe Jutru pod »Otomana«. 8169-8

ŠIV. STROJ, dobro ohranjen, in snežke št. 39 dam za protivrednost. E. Jeras, Hranilnična 10. 8171-8

GRADL za žimnice, predvojno blago, zamenjam. Naslov v Jutru. 8148-8

VIOLONCELLO zelo dobre kakovosti, zamenjam za dobro ohranjeno kolo. Ponudbe Jutru pod »Takoj 1917«. 8151-8

VOZIČEK, športni, predvojni, zelo dobro ohranjen, zamenjam za damsko kolo in doplačam s protivrednostjo. — Cimperman, Nove Jarše 44. 8136-8

Posest

PARCELO prodam za lir 175.000. Zajc Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva ulica 10. 8215-20

ZEMLJIŠČE, cca 4000 kv. metrov, v ali izven bloka, kupim takoj. Ponudbe Jutru pod »Hišo 4000«. 8255-20

POSESTVO v bližini Mokronoga poceni prodam onemu, ki bi lepo oskrboval 72 letno žensko. Lepa vinorodna lega. Naslov v Jutru. 8129-20

PARCELO, stavbno, ali manjšo hišo kupim takoj. Ponudbe Jutru pod »Dobra valuta«. 8230-20

V najem

PARCELO oddam v najem v Šiški. Naslov v Jutru. 8279-17

LOKAL, trgovski, za manufakturno trgovino, v sredini Ljubljane, vzamem v najem. Naslov v Jutru. 8302-17

Stanovanja išče

STANOVANJE, trisobno, s kopalnico, v vili, zamenjam za enosobno s kabinetom in ev. kopalnico. Ponudbe Jutru pod »Zamenjamo«. 8231-21

Sobe išče

SOBO, lepo opremljeno, s posebnim vhodom, v sredini mesta, iščem za takoj. Plačam lahko tudi z naturalijami. Ponudbe »Jutru« pod »20 dni odsoten«. 7920-23a

Sobo odda

SOBO, opremljeno, oddam starejšemu gospodu upokojencu. Poizve se pri hišniku, Parmova 39. 8286-23

SOBO, veliko, s posebnim vhodom, v bližini magistrata (nizka najemnina), oddam dotičnemu, ki odkupi železno posteljo, blazino, žimnico, 2 odeji, 2 zavesi, stojalo, svetniško podobo. Ponudbe Jutru pod »Ugodno«. 8303-23

SOBO, veliko, opremljeno, sončno, v središču mesta, s posebnim vhodom, oddam solidnemu gospodu. Ponudbe Jutru pod »Solidem«. 8319-23

KABINET, skromen, odda takoj osamela starejša gospa najrajši šivilji s svojim posteljnim perilom. Naslov v Jutru. 8222-23

Razno

UGLAŠEVALEC glasovirjev, Jurašek, Zrinjskega 7/II telefon 39-23.

DRUŽABNIKA sprejme obrtno podjetje ali se ev. proda. Potreben kapital lir 1,000.000. Ponudbe »Jutru« pod »Plačilo tudi v obrokih«. 8239-37

KLAVIRJE strokovnjaško popravlja in uglašuje Prva kranjska izdelovalnica klavirjev, Ljubljana, Privoz 10. — Telefon 33-40. J-402-37

URICO, zlato, damsko, zapestno, z vgraviranim monogramom S. D. in datumom 13. VI. 1943, sem izgubila. Ker mi je zelo drag spomin, lepo prosim najditelja, da mi jo vrne proti dobri nagradi na naslov: Dolenc Silva, Holzapflova 12a. Svarim pa vsakogar pred nakupom iste! Popis urice je: majhna podolgovata, ima zelo tanke, komaj vidljive rimske številke, kazalci temni, povrhu urice so ob straneh gravirani okraski kakor tudi v zapestju. 8323-37

LISTNICO z dokumenti na ime Smrekar Krista sem izgubila v petek po Poljanskem nasipu. Prosim za vrnitev. 8322-37

KLJUČEK, Wertheim, sem izgubila v torek popoldne od Evrope do Rižarne. Najditelja prosim, naj ga vrne proti nagradi v Jutru. 8290-37

ROKAVICE, moške, usnjene, sem našla v tramvaju. Naslov v Jutru. 6-37

KDOR POTUJE v Rogaško Slatino, Podlehnik, Ptuj ali Ormož, naj se oglasi vsaj nekaj ur prej v buffetu Kajfež nasproti kolodvora; dobi dobro nagrado za prenos 1 kg dovoljenega družinskega blaga. — Istotam dobi službo dober viničar, ki se razume tudi na sadjarstvo. 8333-37

VLJUDNO prosim gospoda, ki je v Povšetovi 71/II dne 9. aprila kupil »Philips« radioaparat 3+1, da se istotam takoj javi zaradi aparata. 8318-37

ZAPESTNICO, zlato, sem izgubila v soboto 7. aprila od Starega trga do pivovarne Union. Najditelja lepo prosim, da jo proti nagradi odda v Jutru. 8317-37

ZAHVALA. Vsem, ki ste ob ob nenadni smrti mojega dragega moža, očeta, brata, gospoda

TREVNA RAFAELA

z nami sočustvovali ter ga spremili na njegovi zadnji poti, se najiskreneje zahvaljujem. Posebno zahvalo smo dolžni darovalcem cvetja in gg. pevcem za ganljive žalostinke.

Ljubljana, 15. aprila 1945.

Žalujoča žena z otrokoma.

ZAHVALA vsem, ki so sočustvovali ob bridki izgubi naše ljubljene

VERE SELIŠKAR

uradnice Pokrajinske uprave,

ki je postala dne 18. marca t. l. žrtev letalskega napada v Postojni in bila prepeljana na pokopališče k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica bo dne 19. t. m. ob pol 6. uri v cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA. Vsem, ki ste mojega dragega moža,

AVGUSTA ŠMELCERJA

v tako častnem številu spremili k večnemu počitku, moja iskrena zahvala. — Posebno se zahvaljujem ravnateljstvu Prevoda, njegovim stanovskim tovarišem-pevcem za prekrasno petje in g. Milanu Sušniku za v srce segajoče poslovilne besede.

Globoko žalujoča žena Marija.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je umrl v 30. letu starosti naš predragi sin, brat in svak, gospod

DRAGOMIR ŽMITEK

trg. sotrudnik

Ljubljana, 13. aprila 1945.

Žalujoči družini Žmitek in Pleterski.

Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je v starosti 51 let preminul, gospod

MIKŠ JOŠKO

natakar

Priporočamo ga v lep in blag spomin.

Ljubljana, 13. aprila 1945.

Žalujoči ostali.

Dotrpel je v 34. letu naš ljubi sin, gospod

PROSENC MIROSLAV

Pogreb bo v nedeljo, 15. aprila ob ¾11. uri z Žal, kapele sv. Petra, k Sv. Križu.

Ljubljana, 13. aprila 1945.

Žalujoče družine: Prosenc in Marinčič.

Pri letalskem napadu je izgubil v 40. letu svoje življenje naš nepozabni

JOŽE TURK

Pogreb ljubljenega pokojnika bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob ½11. uri z Žal, kapele sv. Marije, na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujoča družina Gruden in ostali.

Za vedno nas je v starosti 46 let zapustil naš najdražji in nenadomestljivi mož, oče, brat itd., gospod

FILIP SEVER

zasebni uradnik

Dragega pokojnika bomo ohranili v najlepšem spominu.

Ljubljana, 13. aprila 1945.

Slava, žena; Tine in Janez, sinova in ostalo sorodstvo.

Strti neizmerne žalosti naznanjamo, da je v starosti 62 let za vedno zatisnil oči naš nadvse dobri in skrbni mož, oče, dedek, brat in stric, gospod

FRANJO HLADNIK

uradnik TPD

Ljubljana, Idrija, 13. aprila 1945.

Žalujoči: Marija, žena; Danica por. Savič, hči; Bogdan, sin; brat, sestre in ostalo sorodstvo.

V neizmerni žalosti javljamo, da nas je za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni, nepozabni mož, oče, dedek, brat, tast, zet in svak, gospod

JOSIP SKALAR

viš. rač. svetnik v pokoju.

Ohranite ga v lepem spominu, za nas prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, Zagreb, 15. aprila 1945.

Globoko žalujoči ostali.

V božji objem je po kratki in težki bolezni v 32. letu, odhitela naša

BOJANA ŠUBAJKOVIĆ

soproga veletrgovca.

Prvo pomladansko cvetje je zasulo njen poslednji domek na Mirogoju v Zagrebu dne 16. marca, kjer mirno spi v svojem Bogu. Sv. maša zadušnica bo v petek, dne 20. aprila ob 7. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, Zagreb, Rajhenburg, 15. 4. 1945.

Žalujoči rodbini Permé, Šubajković.